ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4587 — ՄԱՐՏ 19/1 ԱՊՐԻԼ 1901 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 12 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1318 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4587

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Adresse télégraphique
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ զրութիւն պէտք է ուղղել
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ԹԻՒ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարւայ եւ կէստարւոյ համար սովորական	140	ղրշ.
» » » » վիճակեալ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Մասնաւոր հրկիզեալներու համար սովորական	40	ֆրանկ
» » » » վիճակեալ	20	»

Գրասի փոխարէն փոստաց փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշ փուլ 100 գրուշի հաշուով։

Ոչ-պաշտօնական թղթակցութեանց համար գրասենեակս կը դիմուի։

Մանուսկրիպտներ չեն վերադարձուիր։

Մանուսկրիպտներ համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

ՆԱՄԱԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

Պատարագ Ս. Համբարձման լեռան վրայ։ — Ուսուցչական ժողովը։ — Թանգարանը։ — Նոր հիւրանոցը։ — Նոր տեսիլներու հիմնարկները։ — Երուսաղէմի հիւրանոցները։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 5 Մարտ

Երէկ, Տնտեսի կիրակին, առտուան ժամերգութենէն ետքը՝ որ խիստ կանուխ կատարուեցաւ, բոլոր միաբանութիւնը ու վեց հարիւրի չափ ուխտաւորներ՝ առտուան ժամը 12ին՝ նոր նոր կը շրջարարեր, պայծառ ու զովուկ օդով փութացին Համբարձման լեռը՝ ո՛ւր չարաթ օր՝ կէսօրէն ետքը գացեր էր միաբանութեան մէկ մասը՝ եկեղեցական վրանը լարելու, Ոռնատեղին նուիրագործելու, որպէս զի բան սովորութեան, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցուի՝ ի մխիթարութիւն ուխտաւորներու՝ որ Համբարձման ասնին ներկայ չեն կրնար գտնուիլ։

Հանդիսաւոր գնացքին կ'առաջնորդէր՝ լրբեւ հանդիսապետ, Գեր. Տ. Սահակ Սրբազան՝ որ կատարեց նաեւ Հրաշափառի մեծաշուք աւարտութիւնը։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կառքով հասաւ քիչ ետքը և գեղեցիկ քարոզութեամբ Բանին Կենաց՝ հոգեւորապէս մխիթարեց ուխտաւորները։

Հանդիսաւոր պատարագիչն էր Արժ. Տ. Խորէն Վ. Փարթուքլեան՝ որ, ի բացակայութեան Տ. Սահակ Սրբազանի, խիստ վայելուչ կերպով վարեց լուսաւորչական փրկանորդական պաշտօնը և անդամ է վանական Տնօրէն Ժողովոյն։

Գիտէք արդէն որ՝ այս բացառիկ Պատարագին՝ բացառիկ կերպով եպիսկոպոսական չաթիւռգ և արտաքսրակ կը կրէ պատարագիչ վարդապետը և Հրաշափառով կ'առաջնորդուի դէպի Ս. Սեղան։

Կէսօրին երեք քառորդ մնացեր էր՝ երբ միաբանական խումբը վանք վերադարձաւ, իսկ ուխտաւորներէն չատերը Բեթանիա գացին Ս. Ղազարոսի գերեզմանը այցելելու։

* * * Շաբաթ օր՝ ուսուցչական նորակազմ ժողովը ի նիստ գումարուելով, ուշադրութեան առաւ քաղաքիս երկսեռ վարժարանները վիճակը։ Որոշեց մասնաւոր ի ընթացաւարտներէն Տիր. Յակոբը և տիր. Հայքայանը՝ որ բաւական յաջողակ են ուսմանց մէջ, ապատ պահել վանապատական միաբանական այլև այլ ծառայութիւններէ և մասնաւոր դասատու հաստատել զանոնք քաղաքացի մանկանց վարժարանին, իսկ՝ աղջկանց վարժարանին համար, որոշեց սպասել՝ մինչեւ ցմամանումն նոր վարժուհիին՝ որ հազիւ մայիս ամսոյ մէջ պիտի կրնայ հասնիլ հոս։

Ուսուցչական ժողովը ուրիշ կարեւոր տնօրէնութիւններ ալ ընելով՝ իր որոշումները տեղեկագրեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ գործադրութեան արժանութիւնը խնդրելով։

* * * Տրուած է ո՛ւր սերմն վերջնական որոշումը բացման այն թանգարան ընթերցարանին՝ որու մասին տնքան խօսուեցաւ այս սիւնակներուն մէջ։ Նախապատրաստութիւններն ու կազմակերպութիւնները ուարեալու վրայ են այս օրերս։ Տեսուչ կարգուած է Արժ. Տ. Սերովբէ Արեղայ Սամուէլեան՝ որուն ձեռնհասութենէն կը յուսանք որ՝ ինքը կատարեալ գիտակցութիւնը պիտի ունենայ իր պաշտօնին և մենք բարեբախտ պիտի ըլլանք թէ՝ Տ. Սամուէլեանի և թէ՝ իր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող թանգարան—ընթերցարանին օրըստօրէ յառաջդիմելն ու արդիւնաւորիլը աւետելու Արեւելքի բնթերցողներուն։

* * * Ադէն մէկ քանի ամիս առաջ գրած էի նոր ու փառաւոր Օթելի մը կառուցման մասին՝ Հռուարտ'ս Օթէլին կից։ Այս հոյակապ շէնքը աւարտած ըլլալով, վաղու արուած և անգիտական ճաշակով ու խիստ վայելուչ եղանակաւ կահաւորուած է։ Բաղքիս մէջ գտնէք եզական գիրք մը ունի այս հիւրանոցը՝ որուն արտեմանան կողմը ընդարձակ ու գեղազարդ հորիզոն մը կը զարդարի ծառազարդ տեսարանովը մը և կը նշմարուի, հեռուէն, Բոսֆորէն սկրուն բարձունքն ու բարձրաբերձ աշտարակներու ծայրերը՝ բազմաթիւ ճիթենիներու հետն պահուրտած։ իսկ արեւելեան կողմը կը տիրէ քաղաքիս Հաստատակաց—Պարտէզին վրայ՝ ուր ամէն կիրակի և ուրբաթ օրերը հոծ բազմութիւն մը կը լեցուի և զիւրաբանական նուագախումբը դեղեցիկ կտորներ կը նուագէ։

Ս. Յակոբանց կոլուածներուն մէջ Հռուարտ'ս Օթէլն ու նոր գահագոյց սոյն հիւրանոցը ամէնէն գլխաւորներն ու հրապուրիչներն են։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր տուէր՝ որ հիմա, իրբեւ հիւրանոց վարձու տրուած է, նորակառոյց հիւրանոցին հիւսիսային կողմը՝ փառաւոր դիրքով ու շէնքով մեծ տեղ մը կը գրաւէ։ Այս տանը ու վերջին հիւրանոցին միջեւ ընդարձակ անջրպետ մը կայ՝ որուն գեղազմայլ գետնին վրայ կառուցանել հրամայած է Նորին Բ. Սրբազնութիւնը, իր անձնական ծախքով, նոր շէնքեր՝ որոնց հիմերը արդէն դրուած են։ Անշուշտ մէկ քանի ամիսէն կ'ուարարի այս շէնքերն ալ. Հետեւաբար, Հռուարտ'ս Օթէլէն սկսեալ մինչեւ Ս. Պատրիարք Հօր յիշեալ փառաւոր տունը, 287 մէտր երկայնութեամբ, սիրուն և հոյակապ ճանապարհ մը պիտի կազմեն, Յոպպէի ճանապարհ կոչուած այն ընդարձակ պողոտային վրայ՝ որ քաղաքիս ամէնէն նշանաւոր վայրն է և պատիւ կը բերէն թէ այս նուիրակա՝ հաստատութեան և թէ Ամեն. Ս. Պատրիարքին՝ որ չենց պարիսպներու ցանկին մէջ կարեւորագոյն տեղը գրաւած է։

Այս առթիւ ըսենք թէ՝ բազմաթիւ եւրոպացիներու՝ որոնց մէջ գլխաւորները կը համարուին Անգլիացիներն ու Գերմանները, ամառ թէ ձմեռ խմբովին և անընդհատ այցելութիւնը մղում առած է, քաղաքիս մէջ, հիւրանոցներու շատութեանը։ Այսօր Եբուսաղէմ լիսուէլ ալեւոր հիւրանոց կը պարունակէ իր մէջը և առեն կ'ըլլայ որ ամէնքն ալ կը լեցուին բազմաթիւ հիւրերով ու կը զարդարուին գոյնզգոյն դրօշակներով։ Ա.ԳՈՇԵ

ԳԱԼԷ

Գիրքի բնակչութիւնը։ — Հայ գիւղացին ու իր բարերը։ — Գիրքի Գասապացին՝ իբրեւ մանուկ, երիտասարդ ամուսին հայր։ — Գասապացին՝ ընկերական տնտեսուոյ իր բարերը եւ այլն։ — Գասապացի կինը՝ իր բարերով։ — Մեր մամիկները։ — Գասապայի կրթական վիճակին անցեալն ու ներկան։ — Գիրքի Գասապայի գաւառաբարբառը։

Ի.

Գասապացի արդի կինը չունի հինին թուռնոտ հաստաքը. սովնական օրեր, չատ անգամ ալ լուր օրեր եկեղեցի կը յաճախէ. Ս. Մնուեղին ու Ս. Զատիկն հաղորդութիւն կ'առնէ, չատ մըն ալ նախ-նի առաղդութիւններու կը հետեւի. բայց նեռքնապէս՝ ինքը՝ այս ուսակէտներուն մէջ խորթացած, տարաբերած է բաղդատաբար հինին։ Երազի կը հաւատայ և. կը մնայէ զայն ընդունուած կանոններու համաձայն։ — Օրինակ, ոսկին արծաթը՝ դժբաղդութիւն գուշակել կուտան գոմը՝ ցաւ, ցաւեցնը՝ յոյս և այլն։ Իրիցկան (=երեկոյեան) ըստուած գրքին մէջ շատերը իրենց երազին մեկնութիւնը կը փնտռեն և կը հաւատան թէ՝ ուշ կամ անուշ՝ երազին հետեւանքը յայտնի կ'ըլլայ։ Հաւատա կ'ընծայեն նաեւ Ֆալիներուն, որոնք շատուր են Գիրի մէջ։

Գասապայի կինը շատ կը տիրի գաւակի կամ սիրելիի մահուան առթիւ։ Ուշադրաւ են մեռելին վրայ արտասանուած Գովանքը, բանաձեւուած կամ յանպատրաստից գովեստներ ու ողբեր, որոնց մէջ սակայն անկեղծ յուզումն ու դգացումը չեն որ կը զգակսին։ Կինը բարձրանդ կուլայ, մեռելին վրայ ինքած և այս գովեստները կ'արտասանէ։ Այն մեռելը՝ որուն գիմագծերը այլայլուած են, հոգեդարձի ենթարկուած կը սեպուի. և անեղբ մեծ կսկիծների կ'ենթարկուին ասոր համար։ Այս պատճառով է որ անոյշ հոգեվարքին վրայ չեն լար և զայն չեն կանչեր, որպէս զի հոգեմոյ՝ հանգիստ և հոգեդարձի չենթարկուի։—Հոգեդարձն է՝ հոգեվարքին այն չարչարանքը՝ որով կենդանի և մահուան մէջ, իր սիրելիներուն կարօտովը կը տառապի, մեռելէն առաջ։ Եւ այս չարչարանքին մղդեր՝ տարեցոյց վիրը կը համարուի։

Հինեբէն մնացած կանոցի սովորութիւններէն մէկն է Ազաղէ (=այդպէս) երթալը։— Ազաղէը՝ մահուան յաջորդ օրը՝ մեռելին գերեզմանին տրուած այցելութիւնն է։ Այդ պահուն, կիները կանչ, մամ կը տանին հետերնին, գերեզմանին վրայ զանոնք վառելու և ծըխելու համար։ և իրենք բարիլուսուն մինչեւ արեւածագ բարձրաձայն կու լան ու կ'ողբան սրտամմիկ աղաղակներով։

Կիները կը հաւատան նաև թէ՝ տանն առեն լոյս կ'իջնէ տղարներուն գերեզմաններուն վրայ, և չատերը կ'երդնուին (=երդում կ'ընեն) նաև թէ իրենք աչքերամբն տեսած են երկինքէն լոյս իջնելը։

Մեռելին տան մէջ հոգու հաց կը տրուի անոնց տէրերուն, տան աղգականներուն ու դրացիներուն։ Այդ ճաշին գլխաւոր կերակուրը ծանօթ հերիսան է։ Ներկաները ճաշի սկսէլէ առաջ և ետքը բարեմաղթութիւններ կ'ընեն հանգուցեալին հոգւոյն համար։

Մեռելին տերը ասանրհինգ օր և ա՛լ աւելի խորունկ սուգի մէջ կը մնայ և բնաւ տունէն դուրս չելլեր։ կինն ալ սգաւոր կը մնայ ամիսներով։ եթէ զաւակ է մեռնողը մայրը բերանը բան չի դներ, աւելի երկար ատեն տունէն դուրս չելլեր և ելլելէն ետքն ալ կսկիծը սրտէն չելլեր բնաւ։ Մահուան օրեր աղգականներն ու դրացիները արտահարցումի կու գան՝ հետերնին կերակուրներու և անուշեղէններու խոնջա բերելով, նոյնպէս քանի մը գաղա և նմանօրինակ բաներ։ Սուրբ հոգով մխիթարուս, դուք ողջ կենաք։ — ասոնք են աւանդական բառնամեռները։ Ետքը, ամէն տարի Մեռելոցին օրը ի՝ քաղաքիւր տուն իր մեռելները կ'օրհնէ տաներէց քահանային միջոցով։

Ընկերական յարաբերութիւններու մէջ, քաղաքավար, լեզուանի, աշխոյժ ու խրախճանկ է Գասապացի կինը։ Հարսնիքի, աչքի լոյսի կ'երթայ, դարձեալ անուշ-դէնիներու խոնջա մը ալ, հետը դարդոսկի մը ալ իբրեւ խալաթ։ Պէտք է ըսել որ անձնասէր ու շռայլ են ասանկ զարդարանքներու մէջ։ Զիրար գերազանցելու մարմնով, յաճախ կը մտցուին տնտեսագիտութեան ամէնէն տարրական պայմանները։ Բնատոհմիկ դերդմ մը ունին սակայն ձմերայնի գիշերային այցելութիւնները։ Զմրան գիշերներու ձանձրոյթը քիչ մը մոռնալու համար մօտի դրացիներ փոխադարձ այցելութիւններ կուտան իրարու։ Հիւրերը Թանիրին շուրջը կը բալորուին, չատերը Թանիրին շրխունքէն վար կախելով ոտքերնին։ Թիթեղի գդալոյց ճրագը սալին ճիշդ մէջտեղը իր ադօտ լոյսը կը դաղդաղցնէ։ Օրուան տնական խնդիրներու վրայ կարծիքներ կը փոխանակեն, կարգուելու լուրերուն վրայ խօսքեր, իսուրբատուքներ տեղի կ'ունենան։ Ցնտոյ կարգը հեքեաթներուն կու գայ։ Հէքեաթներէ ետքը, իւրաքանչիւրը իր կեանքէն յիշատակներ կը պատմէ միմեանց։ Մէկ մը՝ նախ իրենցմէ մէկը մանի մը ալ կոնչելով կ'ոգեւորէ այս նահապետական ժամանցը։ Այս այցելութիւնները կը շարունակուին, կը կրկնուին ամեղոյ ձմեռը։

Պիտի վերջացնեմ մատանին ընելով Գիրի արդի իգական սեռին մէկ ցաւալի թերութիւնը, որ ամբողջ Եւրոպի թուռներուն ալ թերութիւնն է։ — Բամբասանքն է ասիկա, նախանձի որդին։ Ու ցաւով պիտի յայտնեմ թէ Գասապացի կինը բամբասող է։ Թերութիւն մը զոր ամենասանքով կը խոստովանիմ։ Եւ ասիկա աւելի ցաւագին կը դառնայ՝ անխորհ ամէն համախմբումներու մէջ տեղի ունենալով, աչքի լոյսի, կոչունքներու պատերուն, հարսանիքի սեղանին առեն, հաւաքական աշխատութիւններու միջոցին՝ ձմեռ՝ Թոնիրին շուրջը, վերջապէս ամէն առիթներով, երբ պատեհութիւն կ'ունենան բերան բերնի՝ ասուլիսի մը թելը քակելու, բամբասանքն է որ մէջտեղ կ'իյնայ, բամբասանք մը՝ երկարատեւ. զրպարտ ուռնխոց։ Ու մանաւանդ երբ գրիչ կը ժրլկարին, կէս օրին ճաշէն ետքը, կամ իրիկուան դէմ, դուռ դրացի կիները՝ տան շէմքերուն վրայ կամ ադբիւրի մը գլուխը հաւաքուած, որը՝ իլիկը ձեռքը, որը՝ դուլպան զոր կը հիւսէ, բամբասանքին թելը ձեռք կ'առնեն նորէն, ծամ մը ձիւթի պէս ծամծմելով ասոր անոր մասը, իւրաքանչիւրը իր լսածը մէջտեղ նետելով իրեւ բամբասանքի նիւթ, որ կը ծնունի կը վերլուծուի, քիչ քիչ մեծկակ համեմատութիւններ առնելով, բերնէ բերան՝ ասողը գերան առածին համեմատ։

Ու գիտէք չարժառիթը այս մոլութեան, որուն ներգործութեամբ նիստաղիրները կը ստոյնանան։—տգիտութիւնն ու ուսման պակասը։ Եթէ քիչիկ մը ուսում առած ըլլային այդ վայրենաց կիներ, հաւատացէ՛ք որ ժամանցի համար պիտի նախընտրէին օգտակար գիրք մը կարդալով զրուղլ։—ապացոյց՝ Գասապայի այն փոքրաթիւ կիները՝ որոնք քիչ չեն չատ գրել-կարդալ մը սորվելու բաղդ ունեցեր են։

Գասապայի կինը՝ իր անուրանալի բարեմասնութիւններով մէկտեղ՝ ցաւալի է որ իրեն արժանաւոր դիրքէն զրկուած է այս տեսակէտներով։ Իր գործունեայ և աշխատասէր բնաւորութիւնը, մայրական անձնուիրութիւնը, մայրագործով զուրգուրանքը իրեններուն ու միւս արենակիցներուն վրայ, ամուսնական պարկեշտութիւնն ու հաւատարմութիւնը, որով չատ հեղ՝ տարիներով կը սպասէ զինքը լքող էրիկին, և ապ-ծուղակի մը մէջ ինկած էր, զոր Հիմ տարտարատած էր Ռաուլը անհաւատարիմ ցոյց տալու համար։

Առտու մը երբ Նիմա պատուհանը նստած Ռաուլի վրայ կը խորհէր՝ Փաքիր ձահուտ Թուղթ մը ցոյց տուաւ Նիմային, որով Հիմ Տօրանի կը հրամայէր պատրաստ գտնուիլ տեղափոխութեան համար։ Նիմա չպատասխանեց բնաւ։ Հիմ ամենայն ինչ ստացած էր՝ սեւամորթ Զիւլիման ու Նիման փիղմը վրայնատեցուց. Մեհեանին դրան առջեւ Պահուր Սինկի հեծեալները կը գտնուէին, որոնք մինչեւ քաղաքին դուռը ընկերացան անոնց։ Անկից անդին Զարլի սեղակալը պիտի ուղեկցէ հեծեանները։

Նիմա տեսակ մը անտուկի նմանող պահարանի մը մէջ փակուած էր. որուն չորս կողմը ամրապէս գոց միայն վրան փոքր ծակ մը կար, շունչ առնելու համար։ Զարլի տեղեակ չէր թէ այդ անուկին մէջ ի՛նչ կը գտնուէր. իրեն այնպէս հաւատացուցած էին թէ ոսկի և այլ թանկագին իրեղէններ կը գտնուէին անոր մէջ։ Նիմա, իր բնական տկարները գոհացնելու համար՝ գիշերը միայն դուրս պիտի կրնար ելլել այդ նեղկնուկ բանտէն, սակայն առանց մէկէն տեսնուելու։

Նիմա մէկ օրէն Բաղնա հասաւ, սակայն խեղճ աղջիկը ճամբու յոգնութիւնէն ու զինքը կոծող միւներէն այնքան ընկճած էր որ՝ երբ Հիմ զայն տեսաւ, չկրցաւ ճանչնալ։

—Ի՞նչ ընեմ Նիմա, մեր կրօնքին պատուէրներուն հակառակ չարժելու համար է որ այդ անհանգստութիւնները կը կրես։ Բայց այս անգամ եթէ ալիք տեղդ չատ առողջատէր է ու վերջնական բնակավայր մը պիտի ըլլայ։

—Ի՞նչ կարգադրութիւն ալ ընէք փոյթս չէ. իմ սիրելի ամուսինս կրանցը-նելէս ի վեր աշխարհի վրայ ո և է բան ինձի համար նշանակութիւն չունի, ըսաւ Նիմա։

—Կը վստահացնեմ ձեզ որ գացած տեղերնիդ չատ հանգիստ պիտի ընէք, պատասխանեց Հիմ։

(Շարունակելի)

—)(136)(—

ՔՈՐՔ ԲՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼՈՒՏՈՎՈՒ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԿՈՏՈՐԸ

ԺԴ.

—Բաղնայէ՛ մեկնի՛լ մի, գոչեց Զարլի։

—Տիկին Ռ'չմնոը չտեսնելու մտածումն է որ քեզ կը հաշիանդէ, ըսաւ Հիմ ծաղրական ժպիտով մը։

—Այո՛, զայն չտեսնելու վախը։ Զնէ գաղտնի պահելիք բան մը չունիմ, քանի որ գիտէք թէ կը պաշտամ զայն։

—Բայց ձեր բացակայութիւնը ձեզ ա՛ւելի պիտի մօտեցնէ անոր։ Միասին արշաւանքի մը պիտի ձեռնարկենք, որու միջոցին կրնայ ըլլալ որ ձեր ոխերիմ թշնամին՝ Ռաուլի հանդիպիք։ Ի՞նչ կ'ընէք այն ատեն։

—Օ՜հ գոչեց երիտասարդ տեղակալը յեղակարծ չարժումով մը, չպիտի վարանիմ ինա՛ւ։ Մենամարտ մը պիտի ընեմ անոր հետ։

—Մենամարտի խնդիր չկայ, ընդմիջեց Հիմ։ Պատօն մը պիտի յանձնուի ձեզ և դուք իրաւունք պիտի ունենաք գնդակով տապալելու ամէն անոնք որ պիտի ջանան ձեզի տրուած հրամաններուն հակառակ շարժիլ և ձեր հսկողութեան տակ գտնուած գաղտը յափշտակել։

—Եթէ այդպէս է, կ'ընդունիմ։

—Պահուր Սինկի քաջարի Պէհարի կառավարչէն հետեւորդ զինուորներու ջոկատ մը թնդրած է, որուն պիտը ըլլալու համար կրնաք առաջնորդ մը ընել կառավարչին։

—Մրբ ընելու է այդ դիմումը։

—Անմիջապէս։ Զոր փիղոր այս առտու իսկ Պէհար պիտի հասնէին։ Եթէ բան մը չպատահի, թափորը այս իրիկուն ճամբայ պիտի ելլէ։

—Շո՛տ լաւ, ըսաւ տեղակալը, սրբան դէմքով մը։

—Այս առթիւ պարտք կը զգամ ձեզի հաղորդելու թէ չատ հաւանական է որ վալէրիէն Թրքերը հաղարապետը միացած է սա անիծեալ Ցրանսպիներուն։

—Հաղարապետը թափորի մը վրայ յարձակի։ Անգլ. բանակի մը սպան աւարա՛կ դառնայ, բայց անիմաստ է ձեր ըսածը։

—Զեմ պնդեր, այլ իմ կարծիքս է։ Այդ աղնուականներուն պէս կիները անգամ չեմ դրպարտեր։ Բայց վերջապէս եթէ ձեր պետին Թրքերը հաղարապետին հետ դէմ առ դէմ գայիք, ինչ պիտի ընէիք։

Տեղակալ Զարլի պահ մը լուռ մնաց։

—Ինծի տրուած հրամանին պիտի հնազանդիմ միայն և իմ պարտականութիւնս պիտի կատարեմ, ըսաւ Զարլի խուլ ձայնով մը։

Զարլի Պրունդ հնդիկ կրօնապետէն բաժնուելէն յետոյ՝ Մանալի գնդապետին ընակարանը ուղղուեցաւ։ Այս վերջինը սիրով ընդունեց տեղակալը, որ անմիջապէս իր խնդիրը պարզեց։ Իր պատմածը ցոյց կուտար նոր երկիր մը տեսնելու և դէնքերու խոնջա մը ալ, հետը դարդոսկի մը ալ իբրեւ խալաթ։ Պէտք է ըսել որ անձնասէր ու շռայլ են ասանկ զարդարանքներու մէջ։ Զիրար գերազանցելու մարմնով, յաճախ կը մտցուին տնտեսագիտութեան ամէնէն տարրական պայմանները։ Բնատոհմիկ դերդմ մը ունին սակայն ձմերայնի գիշերային այցելութիւնները։ Զմրան գիշերներու ձանձրոյթը քիչ մը մոռնալու համար մօտի դրացիներ փոխադարձ այցելութիւններ կուտան իրարու։ Հիւրերը Թանիրին շուրջը կը բալորուին, չատերը Թանիրին շրխունքէն վար կախելով ոտքերնին։ Թիթեղի գդալոյց ճրագը սալին ճիշդ մէջտեղը իր ադօտ լոյսը կը դաղդաղցնէ։ Օրուան տնական խնդիրներու վրայ կարծիքներ կը փոխանակեն, կարգուելու լուրերուն վրայ խօսքեր, իսուրբատուքներ տեղի կ'ունենան։ Ցնտոյ կարգը հեքեաթներուն կու գայ։ Հէքեաթներէ ետքը, իւրաքանչիւրը իր կեանքէն յիշատակներ կը պատմէ միմեանց։ Մէկ մը՝ նախ իրենցմէ մէկը մանի մը ալ կոնչելով կ'ոգեւորէ այս նահապետական ժամանցը։ Այս այցելութիւնները կը շարունակուին, կը կրկնուին ամեղոյ ձմեռը։

Պիտի վերջացնեմ մատանին ընելով Գիրի արդի իգական սեռին մէկ ցաւալի թերութիւնը, որ ամբողջ Եւրոպի թուռներուն ալ թերութիւնն է։ — Բամբասանքն է ասիկա, նախանձի որդին։ Ու ցաւով պիտի յայտնեմ թէ Գասապացի կինը բամբասող է։ Թերութիւն մը զոր ամենասանքով կը խոստովանիմ։ Եւ ասիկա աւելի ցաւագին կը դառնայ՝ անխորհ ամէն համախմբումներու մէջ տեղի ունենալով, աչքի լոյսի, կոչունքներու պատերուն, հարսանիքի սեղանին առեն, հաւաքական աշխատութիւններու միջոցին՝ ձմեռ՝ Թոնիրին շուրջը, վերջապէս ամէն առիթներով, երբ պատեհութիւն կ'ունենան բերան բերնի՝ ասուլիսի մը թելը քակելու, բամբասանքն է որ մէջտեղ կ'իյնայ, բամբասանք մը՝ երկարատեւ. զրպարտ ուռնխոց։ Ու մանաւանդ երբ գրիչ կը ժրլկարին, կէս օրին ճաշէն ետքը, կամ իրիկուան դէմ, դուռ դրացի կիները՝ տան շէմքերուն վրայ կամ ադբիւրի մը գլուխը հաւաքուած, որը՝ իլիկը ձեռքը, որը՝ դուլպան զոր կը հիւսէ, բամբասանքին թելը ձեռք կ'առնեն նորէն, ծամ մը ձիւթի պէս ծամծմելով ասոր անոր մասը, իւրաքանչիւրը իր լսածը մէջտեղ նետելով իրեւ բամբասանքի նիւթ, որ կը ծնունի կը վերլուծուի. քիչ քիչ մեծկակ համեմատութիւններ առնելով, բերնէ բերան՝ ասողը գերան առածին համեմատ։

Ու գիտէք չարժառիթը այս մոլութեան, որուն ներգործութեամբ նիստաղիրները կը ստոյնանան։—տգիտութիւնն ու ուսման պակասը։ Եթէ քիչիկ մը ուսում առած ըլլային այդ վայրենաց կիներ, հաւատացէ՛ք որ ժամանցի համար պիտի նախընտրէին օգտակար գիրք մը կարդալով զրուղլ։—ապացոյց՝ Գասապայի այն փոքրաթիւ կիները՝ որոնք քիչ չեն չատ գրել-կարդալ մը սորվելու բաղդ ունեցեր են։

Գասապայի կինը՝ իր անուրանալի բարեմասնութիւններով մէկտեղ՝ ցաւալի է որ իրեն արժանաւոր դիրքէն զրկուած է այս տեսակէտներով։ Իր գործունեայ և աշխատասէր բնաւորութիւնը, մայրական անձնուիրութիւնը, մայրագործով զուրգուրանքը իրեններուն ու միւս արենակիցներուն վրայ, ամուսնական պարկեշտութիւնն ու հաւատարմութիւնը, որով չատ հեղ՝ տարիներով կը սպասէ զինքը լքող էրիկին, և ապ-

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆՉԷՍԹՐ, 23 Մարտ 1901

ՊԱՆԴԷՍԻՈՒ ՍԱՀ. 4 %

Վճարօրդ լրացած մէկ միլիոն ա. ո. արժէքով Local Lown երու վճարումը վերջին եղեռնշարթի բանական նեղեց դրամի հրապարակը և միւս կողմէ Exchequer bond երու խոշոր գումարումի մը վճարումն ալ — որուն պայմանագիրը այսօր կը լրանայ — ա՛լ աւելի չեղաւ դրամի նուազումը, որուն հետեւանքը եղաւ Անգլիոյ պանքայէն մեծաքանակ դրամներու քաշուիլը և հետեւաբար դեղչի սակերուն բարձրացումները։ Առաջնակարգ պանքայի 3) ս ներու դեղչի սակն էր երէկ երեքի 3 3/4։ Պանքային պահեստի գումարն է այժմ 25,684,884 ա. ո., իր պարտքին դէմ կազմելով հարիւրին 50 ու կէսի համեմատութիւն մը — 3/8 պակաս նախորդ շաբթուէն։

* * *

Բամպակ։ — Լիվերպուլի հրապարակը ամբողջ շաբթուան միջոցին շարունակեց իր թոյլ ու անորոշ վիճակը և գիները շարունակեցին իյնալ ազդուելով դարձեալ Նիւ Եորքի հրապարէէն։ Նախորդ ուրբաթ օրուընէ ի վեր՝ ամերիկեան middling տեսակը կրճատուց 1/4 բ., պրազիլիականը՝ 3/16 եգիպտականը՝ 5/16 և հնդկականը՝ 3/16ին 5/16 բ.։ Ալագայ գիներն ալ ինկան հոկտի համար 9/64 բ. և աւելի հետագայ թուականներու համար 13/16 բ.։ Այս նոր անկումներուն պատճառը կը նկատուի Միացեալ Նահանգներու ներսերը շաղադիտութեան նպատակաւ պահուած նոր բերքի քանակներէն կարեւոր մասի մը հրապարակ հանուիլը և նոյնպէս շահագիտներու քով ծախելու տրամադրութեան շեշտուիլը։ Middlingի պատրաստ ապրանքին գինը, վերջին հինգշաբթի, մինչեւ 4 21/32 բ.ի ինկաւ, որ վերջին յունուար 9/ գինէն 1 բ. պակաս է։ Եւ սակայն երէկ դարձեալ 3/32 բ. շահելով՝ ելաւ 4 3/4 բ.։ Բամպակին այս անրսպասելի և յանկարծական անկումները մեր և Լիվերպուլի հրապարակը մասնեցին կատարեալ շուարումի մը, և աւելորդ է ըսել թէ զսպեցին գործառնութիւնները։ Հնդկաստանէ և Զինաստանէ բաւական կարեւոր հրամաններ հասած են և. սակայն զանոնք ի ձեռին ունեցողները վրատահութիւն չունին գործադրելու։ Գրազատիները հակասութիւնը կը շարունակէ տակաւին և սակայն ընդհանուր կարծիքն է թէ գիներու դէպ ի վար շարժում մը մօտալուտ է։ Այս վերջին անկումները, ինչպէս գրած ենք նախորդ յօդուածով մը, ազդած չունին նոյն չափով կատաւներու և մանածներու վրայ, զորս շինողները կրցածնին ի գործ դնելու վրայ են բարձր բռնելու իրենց գիները։ Ամերիկը չուլայ յիշել հոս թէ բամպակի այս եղանակին, սեպտ. մինչեւ փետր. 28, ամերիկեան middling տեսակին գիներուն միջինը եղաւ 5 3/4 բ., մինչդեռ 1900ի նոյն ժամանակամիջոցին գիներուն միջինն էր 4 1/4 բ. և 1900ի ամբողջ 12 ամսուան միջինը 4 7/8 բ.։ Եւ անուշտ ընթերցողները յիշելու են թէ 4 7/8 բ. գիներու միջին ունեցող 1900ի եղանակին մէջէն էր որ սրսոթը մինչեւ 7 3/8 բ.ի ելաւ։

Վերջին շաբթուն Լիվերպուլ ներածուած բամպակի քանակը եղաւ 55,220 հակ, որուն 39,864ը ամերիկեան։ Այս վերջնոյն սթոքը բաղդատմամբ նախորդ շաբթուան, 14,000 հակի նուազում մը ունեցած է։ Այս նուազումն պատճառն է մէկ կողմէ Ամերիկայէ եկած քանակներուն նուազիլ սկսիլը և միւս կողմէ խոշոր քանակներու ծախսուիլը, հակառակ գիներու չարունակական անկման և հակառակ բամպակեղէն ապրանքներ նոր խնդրանքին չափաւորութեան։ Այս խոշոր գնումները, ըստ մեզ, կը հաստատեն շատ որոշ կերպով մանածագործներու և կտաւագործներու ապագայ գիներուն վրայ ունեցած վստահութիւնն։ Անցեալ տարւոյն սկիզբը գործարանապետները ծայրայեղ վախկոտութեամբ շարժեցան՝ միշտ կարծելով թէ գիները պիտի իյնան և ջանային, ճիշդ այս միջոցներուն, կարելի եղածին չափ քիչ քանակներով բանանալ, և արդիւնքը սա եղաւ որ բամպակի եղանակին վերջերը, յուլիս—օգոստ. սակայն ոմանք բոլորովին դադրեցնել իրենց մեքենաները և ոմանք ալ կարճ ժամանակ բանեցնել, որովհետեւ, ինչպէս կը յիշուի, բամպակի կատարեալ սով մը կը տիրէր։

Լիվերպուլի մէջ գտնուող ներկայ սթոքները հետեւեալներն են, ինչպէս նաեւ անցեալ տարուան նոյն թուականները,

	1901	1900
Ամերիկեան	651,510 հ.	557,450 հ.
Հնդկական	10,160	980
Եգիպտ.	67,940	71,530

Անգլիոյ համար համբաւ գտնուած քանակներն են.

	1901	1900
Ամերիկեան	165,000 հ.	209,000 հ.
Եգիպտ.	18,000	17,000
Հնդկական	17,000	1,000

Առեւտուրը գնեց այս շաբթու 64,274 հակ, որուն 52,230ը ամերիկեան։

Ա. Գ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ատիատութեանց դիւրութեան համար։

Քաղաքական Լուրեր

Պ. ԶԷՄՊՐԼԷՆԻ ԴԱՏԸ

Արկին վճիռ.— Պ. Արթուր Զէմպրլէն երկու հարիւր ոսկի կը տուգայ։— Հանրապետական կարծիքը։

Լոնտոն, 26 մարտ.— Երդուեալները այսօր արձակեցին իրենց վճիռը վատահամբաւութեան այն դատին համար՝ զոր Պ. Արթուր Զէմպրլէն, գաղթական նախարարին եղբայրը բացած էր Սբար լրագրին դէմ։ Երդուեալները որոշեցին որ Պ. Արթուր Զէմպրլէն երկու հարիւր ոսկի տուգայ իբրեւ վնասի հատուցում։ Այդ գումարը պէտք չէ շատ նկատել. տրուած պատիժն ալ թեթեւ է։ Ատոր համարելու համար՝ բաւական է իմանալ կէս ժամ առաջուան այն վճիռը՝ զոր միւնոյն երդուեալները արձակած էին՝ գաղթական նախարարին միւս եղբօր Պ. Նէվիլ Զէմպրլէնի կողմէ նոյն լրագրին դէմ բացուած վատահամբաւութեան դատին մէջ։ Սբար թէեւ հրապարակաւ և կատարեալապէս ետ առած էր Պ. Նէվիլ Զէմպրլէնի դէմ գրածները և թէեւ նոյն լրագրին վատաբանը դատարանին մէջ ներում խնդրած էր անկէ, սակայն Սբար դատապարտուեցաւ հազար հինգ հարիւր անգլիական ոսկի հատուցում մը ընել Պ. Նէվիլ Զէմպրլէնին։ Եթէ այդ երկու գումարները իրարու հետ բաղդատուին, սա եզրակացութիւնը կը գտնուի թէ Սբար իր ետ առած հրատարակութիւններուն համար աւելի դատապարտութիւն կրած է, քան թէ անոնց համար որոնց մասին յետս կոչում չէ ըրած։ Հանրային կարծիքը չուտով առաւ իր որոշումը, այն է թէ Պ. Արթուր Զէմպրլէնի ինքնատ արուած վնասը աւելի պարտութիւն մըն է անոր համար։ Արդարեւ դատավարութեան պահուն կէտ մը հատատուեցաւ որ բաւական աւարտիչ է։ Պ. Ճօզէֆ Զէմպրլէն, գաղթական նախարարը, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ օր մը յայտարարեց թէ Քինոք վաճառատան մէջ ուղղակի կամ անուղղակի չահ մը չունի։ Այդ վաճառատունը կարեւոր գործեր կ'ընէր բրիտանական կառավարութեան համար։ Արդ, Սբարի վատաբանին հարցումներուն հետեւանքով՝ Պ. Արթուր Զէմպրլէն պարտաւորուեցաւ յայտարարել դատարանին առջեւ թէ եղբայրը՝ գաղթական նախարարը՝ չահ ունէր Քրմինկէմի սէնտիքային մէջ որ իր կարգին 26,000 ոսկիի բաժին մը ունէր Քինոք վաճառատան մէջ։ Ուրեմն գաղթական նախարարը, հակառակ իր հրապարակաւ ըսածին, հազար ոսկիի բաժին ունէր Քինոք վաճառատան մէջ։ Պ. Արթուր Զէմպրլէն ըսաւ թէ իր եղբայրը մեծ սխալ մը գործած էր, ըսելով որ, իբրեւ նախագահ Պիրմինկէմի սէնտիքային, պաշտօն ունէր դրամագլուխը գործածել և թէ բնաւ չէր կարծած թէ պարտաւոր է բաժնետէրներուն իմաց տալ՝ անոնց գրքերուն գործածութեան եղանակը։ Բոլոր այս պարագաներէն կը հետեւի թէ գաղթական նախարարը սխալ ըսած էր թէ Քինոք վաճառատան մէջ որ և է չահ չունի։ Հետեւաբար դատարանը այդ կէտերը մեղմացուցիչ պարագաներ նկատելով է որ Սբարը երկու հարիւր ոսկիի տուգանքի դատապարտեց։

ԵՐԲԵՒԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանական կէս-պաշտօնական զեկոյց մը.— Դաշնակից տէրութեանց զինուորական յանձնաժողովին.— Իտալիոյ կացութիւնը։

Պերլին, 26 մարտ.— Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ։ Գերմանիոյ նախարարապետութեան կէս-պաշտօնական թերթը, սա զեկոյցը կը հրատարակէ.— «Երբեակ Զինակցութիւնը վերջերս, մանաւանդ Փռանսական մամուլին մէջ, բազմաթիւ նկատումներու առարկայ եղաւ՝ որոնք յաճախ սխալ էին։ Նախ կարելի է հաստատել թէ Իտալիոյ դաշնակիցները ո՛չ պայման դրած և ոչ իսկ վերապահ յայտնած են նոյն տէրութեան՝ իտալական բանակին գործածութեանը մասին։ Ակէ դա, Երբեակ Զինակցութեան վերաբերեալ դաշնադրութիւնը, երեք դաշնակից տէրութեանց կատարեալ ազատութիւն կու տայ՝ իրենց ծովային ու ցամաքային զինուորներուն թիւը սահմանելու մասին։ Այդ տէրութիւններէն մէկը եթէ այնպէս նկատէ թէ իր շահը կը պահանջէ զեղչել իր բանակին թիւը, ատիկա անհամաձայնութիւն պիտի չըլլայ դաշնադրութեան ո՛չ օդիին և ոչ ալ տառին։ Երբեակ Զինակցութեան անդամներէն իւրաքանչիւրը թէ՛ իրեն և թէ իր երկու դաշնակիցներուն համար սկզբունք մը ընդունած է, որուն համաձայն, բանակին թիւին որոշումը դուտ ներքին գործ մըն է իւրաքանչիւր տէրութեան համար։ Զանազան կողմերէ դիտմամբ տարածուած սա առասպելին առթիւ՝ որուն համաձայն Իտալիոյ ելմտական դժուարութիւնները առաջ կու գան՝ Երբեակ Զինակցութեան նոյն տէրութեան վրայ դրած յանձնառութիւններէն, հարկ է յայտարարել թէ այդ տեսակ յանձնառութիւն մը բնաւ գոյութիւն չունի։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Գործողութեան զուարճալի կողմը.— Հուայթէրի հրեաներուն յուզումը.— Գժուարակենցաղ հարցարան մը։

Լոնտոն, 26 մարտ.— Անգլիա ձեռնարկած է իր ժողովրդեան մարդահամարին։ Բիւրաւոր ցուցիչներ այսօր մարդահամարի թուղթեր բաշխեցին ամբողջ Անգլիոյ մէջ։ Այդ թուղթերը պէտք է մինչեւ երեքշաբթի առաւօտ կէս օրէն երեք ժամ առաջ պատրաստ ըլլան, հակառակ պարագային՝ հինգ անգլիական ոսկիի տուգանք մը կ'առնուի։ Կ'երեւայ թէ թուղթերուն բաշխումը ամէն կողմ առանց արգելքի չէ կրցած կատարուիլ և ցուցիչները ժողովուրդին հետ բաւական դժուարութիւն ունեցած են։ Կառավարութիւնը կապոյտ թուղթի վրայ պատրաստած է մարդահամարի թերթերը՝ որոնք հարցաբաններ են։ Արդ, կապոյտը Անգլիոյ մէջ դատարանի կոչնագիրներու համար ալ կը գործածուի, որով չատերը սխալ ըմբռնում մը ունեցած են մարդահամարի հարցաբաններու մասին։ Միւս կողմէ, Հուայթէրլի մէջ, Հրեաները ահուդողի մատնուեցան, վասն զի այնպէս ենթադրեցին թէ քիչ ատենէն զիրենք արտաքսելու համար է որ իրենց մարդահամարը կը կատարուի։ Այդ պատճառով Հրեաները չատերը դուռերնին փակեցին ցուցիչներու երեսին։ Վերջապէս այս ուայն պատճառներով այս իրիկուն տակաւին հարիւր հազար թուղթեր ցրուուած չէին։ Մարդահամարի արդիւնքը երկու կամ երեք ամիսէն յայտնի պիտի ըլլայ, որուն մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուի։ Վերջին անգամ կատարուած մարդահամարին արդիւնքը այն էր թէ Մեծին Բրիտանիոյ և Իրլանդայի բնակիչներուն թիւն է 37,132,922։ Հիմա քառասուն միլիոնէն աւելի ըլլալ կ'ենթադրուի։ Մարդահամարի իւրաքանչիւր գործողութիւն չատ սուղի կը նստի Անգլիոյ համար։ Վերջին անգամուն 190,000 անգլիական ոսկիի ծախք մը եղաւ։ Այս տարի մարդահամարի հարցաբանները քիչ մը տարօրինակ կերպով պատրաստուած են։ մասնաւոր սիւնակ մը կայ մտքի տկարութիւն ունեցողներու և լուսնոտներու համար։ Ընտանիքի մը հայրը պարտաւոր է նշանակել թէ իր ընտանիքին անդամներուն մէջ ապուշներ, յիմարներ և այլն կա՞ն թէ ո՛չ։ Հարցարանին կազմութիւնը լաւ հասկցնելու համար տպագրեալ օրինակ մը կայ։ քանի՞ չափ անուններ գրաւած են՝ հայր, մայր, տղայ, պաշտօնեայ ու սպասաւոր։ Մարդահամարի վարչութիւնը որ իրրեւ օրինակ մտային կարողութիւններ նշանակած է իւրաքանչիւր անուան առջեւ, զղջանչ անունին առջեւ գրեր է զալակատմամ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Դարձեալ Մանչուրիոյ խնդիրը.— Հարաւային Ափրիկէի բանակին ապաներ եւ կալուածական տուրքը։

Լոնտոն, 26 մարտ.— Այսօր քանի մը հարցումներ եղան Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, առանց մեծ կարեւորութիւն մը ունենալու։ Միշտ չինական խնդիրն է որ ընդհանուր զրոյցին առարկայ կ'ըլլայ։ Երեսփոխան մը փափաք յայտնեց գիտնալ թէ Մանչուրիոյ պայմանագրութիւնը մինչ Մանչուրիոյ մէջ բրիտանական վաճառականութեան վնասելու հանդամանքը ունի՞։ Արտաքին գործոց նախարարը հաստատական պատասխան տուաւ։ Սըր Ա. Պարթլէթ հարցուց թէ իրա՞ւ է որ Ձին մերժած է ստորագրել այդ պայմանագրութիւնը։ Արտաքին գործոց խորհրդականը պատասխանեց.

«Ն. Վհհամփառութեան կառավարութիւնը չի կրնար ըսել թէ կատարեալ տեղեկութիւն ունի բանակցութեանց ընթացքին վրայ, որոնց մէջ մասնակցութիւն մը չունի և այս պարագային մէջ պարտաւոր եմ յարգանօք մերժել որ և է պատասխան՝ ենթադրական խնդրի մը համար մեր ընթացքին նկատմամբ։»

Պ. Ռէտմընտ հարցուց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մտադի՞ր է յայտարարել Ձինու թէ Ռուսիոյ Թող պիտի չարը ուի որ Մանչուրիան գրաւէ։ Պատասխան չտրուեցաւ։ Պ. Ռէտմընտ յայտարարեց թէ յառաջիկայ նիստին պիտի կրնէ իր այդ հարցումը։ Պ. Օ'Պրիէն հարցուց թէ ինչո՞ւ համար Ֆաշոտայի տեսն եղածին պէս չի վարուիր կառավարութիւնը։ Զայներ ելի կարդ, ի կարդ։ պատասխան։ Երեսփոխան մը առաջարկեց որ հարաւային Ափրիկէի մէջ ծառայող բոլոր սպաները դերծ ըլլան կալուածական տուրքէ, սակայն ելմտական նախարար Սըր Մ. Հիքս Պիչ բոլորովին ընդդիմացաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւրարակուայի ջրանցքին դաշնադրութիւնը.— Անգլիոյ պատասխանը.— Սաամիկ փոքրիկ.— Անագին կորուստներ։

Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան ժամանակի ծանուցագիրը իմանին Նիքարակուայի ջրանցքին դաշնադրութեան, որ Ներակոյտին կողմէ բարեփոխուած էր, անցեալ երեքշաբթի օր հրատարակուեցաւ Լոնտոնի մէջ։ Այդ պատասխանը բաւական բարի կորովի ոճով մը գրուած է։ Կը թուէ բոլոր այն առարկութիւնները, որոնք կրնայ առաջ գալ այդ բարեփոխեալ դաշնադրութենէն։ Գլխաւոր և առաջին առարկութիւնը սա է թէ Մ. Նահանգները իրենց կը վերապահեն միայն՝ ջրանցքին պաշտպանութեան գործը և հոն կարգապահութեան մասին ձեռք առնուելիք միջոցները։ Արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանսդաուն դիտել կու տայ թէ եթէ Ն. Վհհամփառութեան կառավարութիւնը իր հաւանութիւնը յայտնէր այդ կարգադրութեան, այն ատեն Մ. Նահանգները իրաւունք պիտի ունենային ջրանցքին գործերուն միջամտել, պատերազմ ծագելու պարագային։ Մինչ Անգլիա, հակառակ իր ընդարձակ սացուածքներուն ամերիկեան հողին վրայ, բացարձակապէս անկարողութեան պիտի մատնուէր որ և է միջոց ձեռք առնելու ջրանցքին մէջ կամ շրջակայքը ունեցած իր շահերուն տեսակէտով։ Այս և ուրիշ պատճառներու համար՝ Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատունը կը յայտարարէ թէ 1850ի Քլէյթընի Պրուէր դաշնադիրը կ'ընդունի դարձեալ՝ որուն մէջ փոխադարձ պայմաններ դրուած են։

—Հովով և անձրեւով խառն բուռն ուրական մը ծագեր է Ալապամա նահանգին մէջ՝ Պիրմինկէմի կողմերը։ Բազմաթիւ տուներ փլեր են։ Հեռագրական հաղորդակցութիւնները ընդհատուեր են։ Իրընտալ անուն առուտրական թաղը, որ եօթը մղոն հեռաւորութիւն ունի Պիրմինկէմի արեւելքէն, ամբողջովին կործաներ է։ Կ'ըսուի թէ եօթը մեռեալ և բազմաթիւ վիրաւորեալներ կան Իրընտալի մէջ։ Պիրմինկէմի մէջ ալ տասնըհինգ հոգի սպաննուեր են։ Ահագին նիւթական վնաս կայ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչու համար չյաջողեցան հաշտութեան բանակցութիւնները.— Խորհրդարանական մեծ պայքար մը։

Լոնտոն, 26 մարտ.— Կը ծանուցուի թէ հինգշաբթի օրը Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ խորհրդարանական մեծ պայքար մը պիտի կատարուի՝ Լորտ Քիչնէրի և Լուսի Պոթայի միջև կատարուած հաշտութեան բանակցութիւններուն համար։ Նախարարութիւնը երկու կողմէն յարձակում պիտի կրէ։ ճակատէն՝ ընդդիմադիրներու մէկ մասին կողմէ և կոնսէկէն՝ իր կուսակցութեան անդամներուն կողմէ։ Առաջինները կ'ըսեն թէ պէտք եղածին չափ զիջում ըրած չէ և վերջիններն ալ կը յայտարարեն թէ չատ զիջում ըրած է։ Դիտելի պարագան այն է թէ ամէնէն աւելի նախարարական կուսակցութեան պատգամաւորները պիտի ընեն բուռն յարձակումը։ Տիլքի Մէյլ՝ որուն վրայ ժամանակէ մը ի վեր չի խօսուիր, քանէն արթնցած է՝ նախարարութեան դէմ գրելով և իր սիւնակներուն մէջ հիւրընկալելով Անգլիացիներու բողոքները Լորտ Սոլզպէրիի դէմ։ Տիլքի Մէյլ կ'ըսէ թէ այդ Անգլիացիներուն թիւը հազարներու կը հասնի և ատոնց մէկ քանիին գրութիւնները կը հրատարակէ ամէն օր։ ոմանք կ'ըսեն թէ դահլիճը անտեսած է երկրին շահերը։ ուրիշներ կը պահանջեն ստիպողաբար որ Լորտ Սոլզպէրիի տեղ ուրիշը կարգուի նախարարապետ։ Վերջապէս ըսողներ ալ կան թէ Անգլիա այդչափ ստորնացում ընաւ կրած չէր։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Թայմզի» մէկ բդրակցին կարծիքը.— Ապարդիւն զրոյցներ։ Գանգատութիւններ պիտի երկարին։

Բէրքարիա, 25 մարտ.— Երկրին բնական դիրքին և Թշնամիին տրամադրութիւններուն հետեւանքով պէտք չէ յուսալ որ պարզ յաջողում մը կամ յաղթանակ մը ստանալու համար պատերազմը։ Կարելի է որ պոէր զօրախումբեր մասնակի կերպով անձնատուր ըլլան, բայց միշտ պոէրական կարգ մը զօրախումբեր պիտի մնան՝ զրոս հարկ է անընդհատ հալածել ու նեղել, մինչեւ որ անոնցմէ հատ մը չմնայ։ Իրրեւ օրինակ առնենք Թրանսվալի արեւելեան կողմը Ֆրէյնչ զօրաբանակին գործողութիւնները, որոնց վրայ մեծ յոյսեր դրուած էին։ Այդ շարժման արդիւնքը եղաւ ոչ միայն մեծաքանակ ռազմամթերքներ ձեռք անցընել, այլ նաեւ ցրուել 4-5000 հոգի, որոնց ներկայութիւնը իրական վտանգ մըն էր Եհանեսպուրգի և Թրանսվալի համար։ սակայն երկերը տեսական կերպով չաղատեցաւ Թշնամիին ներկայութենէն և երկաթուղիի գիծերուն վրայ յարձակումները միշտ կը շարունակեն։ Վերջնական արդիւնքի մը հասնելու համար, պէտք է մէկ քանի անդամներ կրնել միեւնոյն գործողութիւնը։ Պոէրները կանոնաւոր ճակատամարտներէ խոյս կու տան և որոշած ըլլալով անձնատուր չըլլալ, միշտ կը նահանջեն մեր զինուորներուն առջեւէն, օգտուելով երկրին բնական դիրքին նկատմամբ իրենց ունեցած հմտութենէն։ Պոէրները պիտի շարունակեն ծածուկ տեղերէ կրակ ընել յառաջացող անգլիական զօրագունդերուն վրայ և պիտի յարձակին երկաթուղիի գիծերուն ակար կէտերուն վրայ։ Օրինակները մէջտեղն են. անգլիական զօրախումբ մը որ առաջ կը քալէր, քանի օր չարունակ Թշնամիին կրակին ենթակայ եղաւ, առանց Պոէր մը իսկ տեսնելու։ Այս տեսակ պատերազմ մը հարկաւ ահագին աշխատութիւն կը պատճառէ զանազան զինուորներուն։ ուստի քանի որ Թշնամութիւնները պիտի չարունակուին, հարկ է միջոցներ ձեռք առնել, միշտ թարմ զինուորներ ունենալու համար։ Սայդ է թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը որոշած է նորէն երեսուն հազար հոգի զրկել, բայց պէտք չէ ենթադրել թէ առով պատերազմը անմիջապէս պիտի աւարտի։ Անհրաժեշտ եղածը 50,000 հոգի է։ Զրկուելիք 30,000ն ալ այն տեղն բաւական պիտի ըլլան, եթէ կանոնաւոր կերպով թարմ զինուորներ յաջորդեն անոնց։ Այս դրութիւնը անցեալ օգոստոսին եթէ կատարուած ըլլար, հիմա Անգլիա պիտի կրնար բոլորովին թարմ զինուորներ զրկել պատերազմի դաշտը, որոնք արդէն իրենց ամառուան փոփոխութիւն մը ունեցած պիտի ըլլային։ Այս սկզբունքը քանի որ չյարգուի, պատերազմը կարելի է որ դեռ տարիներ տեւէ։

Երէկուան Հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 30 մարտ.— Պատերազմական նախարար Անտռէ զօրավարը Նախագահ Պ. Լուբէի հետ Նիս ու Թուլոն պիտի երթայ։

—Ռուսիոյ կայսրը Ս. Աննա պատուանշանը տուաւ Ֆրանսայի ելմտական նախարար Պ. Քայոյոյի։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Ալեքսանդր թագաւորը որոշեց վերադառնել Սերպիոյ հիւսիսային օրէնքը։

ԼՈՆՏՈՆ — Արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանսդաուն դիւանագիտական բարձրաստիճան պաշտօնեաներու մասին կատարուելիք փոփոխութեան ծրագիր մը պիտի մատուցանէ Կտուարտ թագաւորին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Մարդարանին լուծման հրամանագիրը ստորագրուեցաւ։ Ընդհանուր ընտրութիւնները պիտի կատարուին մայիս 5ին։

ԲԱՐԻԶ.— Ծերակոյտը յունիսի վերջերը պիտի սկսի քննել ընկերակցութեանց օրինագիծը։ Հարիւր վաթսուն ծերակուտականներ յայտարարեր են թէ նոյն օրինագիծին ի նպաստ պիտի քուէարկեն։

—Նախարարապետ Պ. Վալդէք Ռուսօ և ծովային նախարար Պ. Լանդրան մինչեւ Թուլոն պիտի ընկերանան Հանրապետութեան Նախագահին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորա Սալզպէրիի վիճակը ծանրացաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Մամուլը ընդհանուր կերպով անհնարաստ կը խօսի Գերմանիոյ կայսրը այն ճառին վրայ՝ զոր արտասանեց՝ անձնական զօրագնդին զօրանոցը այցելած միջոցին։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Լրագիրները կ'ըսեն թէ նախարարապետ Պ. Եովանովիչի պիտի յաջորդէ նախկին նախարար Պ. Քալիմվիչ։ Միւս նախարարները պիտի պահեն իրենց պաշտօնները։ Կը հաւատուի թէ հիմնական նոր օրէնքով կարգադրուած է յաջորդութեան խնդիրը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Այսօր, Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհւոյն ներկայութեան կատարուեցաւ Մեծ Ընտրող Պրանդէնպուրկի, Ֆրէտերիք Վիլհէլմ Գ. Թագաւորին և Վիլհէլմ Ա. կայսրի արձաններու բացումը։ Յետոյ զօրահանդէս մը կատարուեցաւ կայսրի ու կայսրուհիին ներկայութեանը։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը, զինուորական մասնաւոր ծախքերու վերաբերեալ օրինագիծը ստուար մեծամասնութեամբ ընդունելէ ետքը, իր նիստերը դադրեցուց մինչեւ ապրիլ 30։ Վիճաբանութեան առեն նախարարապետ Պ. Ծանարտելլի յայտնի՝ բացատրեց թէ Իտալիա, իր բանակին ու կազմակերպութեան մասին, գոհունակ է և անկախ է իր միջազգային յարաբերութեանց մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Թագուհին կը հեռադրեն թէ ճարտնական նաւատորմիղներուն մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Ճարտն բազմաթիւ զինուորներ կը դրկէ Զին և բարձրաստիճան սպաներ ալ։ Բ.-րէս։

—Բեդերսպուրգին առնուած լուրերու նայելով Ռուսիա, հանդէպ Զինու մերժման, որով չուզեր ստորագրել Մանչուրիոյ պայմանագրութիւնը, որոշած է պահել Մանչուրիան, Զինու հետ բոլոր յարաբերութիւնները խզել և Թշնամութեանց վերսկսիլ, եթէ հարկ ըլլայ։

ՊՈՒԼԿՈՒՐ ԽՈՒՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Նիստ 19 մարտի

ՍԱՅԼԱՊԱՆ ԱՆԿՈ

Հ.— Ո՞ւր ձերբակալուեցաք ձեզ այլովը և ինչպէս։

(Ամբաստանեալը թուղթերէն չգիտնալ և խնդիրը չհասկնալ կը ձեւացնէ։)

Հ.— Օ՜հ, ապուշ մի ձեւանաք։ Ա-ղէկ գիտէք որ թուղթերէն գիտէք և պրդէն գործածական լեզուն է ձեր ընտանիքին բոլոր անդամներուն։ (Ամբաստանեալը կը սկսի թուղթերէն լեզուով պատասխանել ընդհանուրին ապշութեան մէջտեղ)։

Պ.— Ես սայլապան մըն եմ։ Սէլանիկէն Բիլքիչ և Բիլքիչէն Սէլանիկ ճամբորդ և ապրանք կը փոխադրեմ։ Վերջին անգամ Պոսնիաք խանի մէջ բնակող Անտոն անուն մարդ մը 9 դրուշ վարձքով Սէլանիկէն Բիլքիչ փոխադրեցի։ Ճամբան՝ Սանտօ, իր ընկերը Միլան Ռիզօֆ և Թօտ ինծի առաջարկեցին կառքս նստիլ։ սակարկութիւն ըրի իւրաքանչիւրը 9 դրուշի, և անոնք կառք հեծան։ Հոզարարուրէն քիչ մը անդին՝ ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ և մեզ ձերբակալեց, չենք գիտեր ի՛նչ պատճառաւ։ Նոյն պահուն, Սանտօ իր զէնքը պարելով անձնասան եղաւ։

Հ.— Ա՛յլ մը 9 դրուշով կ'երթա՞ս Սէլանիկէն Բիլքիչ։

Պ.— Երբեմն կը պատահի որ առանց ճամբորդի կ'երթամ։

Հ.— (Նախագահը խօսքը Միլանի ուղղելով)... Բանի՞ դրուշի սակարկութիւն ըրիք սայլապանին հետ։

Պ.— Սանտօ երկու հոգիի համար սակարկած էր։

Հ.— (Նախագահը խօսքը Թօտէի ուղղելով) իսկ դո՞ք։

Պ.— Ես ալ սակարկութիւն չըրի և միւսներուն պէս վճարեցի։

Հ.— (Նախագահը խօսքը Անկոյի ուղղելով) ի՞նչ պիտի պատասխանէք։

Պ.— Ճշմարտութիւնը ըսի։

Հ.— Այս երկու ամբաստանեալները հակառակը կը պնդեն. ձենէ ո՞վ կը սուտ։

(Երեքն ալ կը կարմրին և խօսակցութիւն մը տեղի կունենայ ամբաստանեալներուն միջեւ, որոնք կը ջանան իրար համոզել։)

Հ.— (Նախագահը խօսքը Թօտէի և Եօվանի ուղղելով) Տեսնենք ձենէ ո՞վ կը սուտ։

Պ.— Ճշմարտութիւնը ըսին։

Հ.— (Նախագահը Խրիսթօ Եօվանը և Անկոն ցոյց տալով)։ Կը ճանչնա՞ք զանոնք։

Պ.— (Զուզուելով).— Ոչ, անիկա հոն չէր։

Հ.— Այդքան մի՛ ահաբեկիք. տակաւին չէք գիտեր թէ ի՛նչ պիտի հարցնեմ ձեզ։ Ի՞նչ մը առաջ Թուրքերէն չէիք գիտեր, բայց ի վերջոյ սորվեցաք։ Դուք ճշմարտութենէն խոյս կուտաք։ բայց անկա սրարշաւ կը հանի ձեզ։ Ուրեմն, դուք զէնքեր և խուզարարական պաշտօնաթուղթեր կը փոխադրէիք Բիլքիչ։

Պ.— Ո՛չ, էֆենտի, ես առանկ բան ընող մարդ չեմ։

Հ.— Միլան Ռիզօֆ կ'ըսէ թէ անձնասան եղող Սանտօ զէնք կը դնէր այն դրամով, որ Բէքրէ Թօչէվի կողմէ երեն յանձնուած էր։ Այդ զէնքերը ձեր միջոցաւ կը զրկուէին այն հրասխմբերուն, որոնք Բիլքիչի շրջանակին մէջ կը գործէին։ Ասոնք ապացուցուած են այն վաւերականութեամբ՝ զոր ցոյց տուիք շաբաթներու առաջ գլխի սակարկութեան ձեր կառքին մէջ առնելով։ Արդէն ձեր արհեստը ըրած էիք դէշ նկարագիր ունեցող մարդոց ծառայել։

Հ.— Ըսեր էք թէ Սանտոն և իր ընկերը հոզարուրը տարեր էք։ որովհետեւ ճամբան չէին գիտեր։

Պ.— Այդպէս ըսելու խորհուրդ տուուն ինծի։

Հ.— Ցայտարարեր էք թէ ուրիշներու չէք տուած երգերուն ընդօրինակութիւնը։

Պ.— Այդպիսի հարցում չուղղուեցաւ ինծի։

Հ.— Ըսեր էք թէ դոց սորվեր էք երգերը։

Պ.— Արդարեւ ըսած եմ։

Հ.— Ըսեր էք թէ ճամբան ցոյց տուեր էք Սանտոյի և իր ընկերներուն, որովհետեւ կը վախնայիք Նաքի անուն մարդէ մը։

Պ.— Այնպէս ըսել տուին։

Հ.— Կ'ենթադրեմ որ ոստիկանութեան տեսուչը ձեր բոլոր պատասխանները ինք պատրաստեր է։ Ձեր յայտարարութեան մէջ ըսուած է թէ Նաքի իր զէնքով ապառնացեր է ձեզ՝ եթէ Սանտոն և իր ընկերները չփոխադրէիք հոզարուրը։ Այդ պարագան մեղմացուցիչ է ձեզի համար։ Եթէ ոստիկանութեան տեսուչը այդ ամէնը ըսել տուած է ձեզի, ըսել է ձեր չարիքը չէ ուզած։

Պ.— Իմ բարիքս կամ չարիքս. ոստիկանութեան տեսուչն է որ այդ ամէնը թելադրեց ինծի։

Հ.—(Նախագահը խօսքը Անկոյի ուղղելով) Խրիսթօ Եովան կ'ըսէ թէ ձեր այլովը Սանտոյի և իր ընկերներուն կը սպասէիք։

Պ— Չեմ ճանչնար Խրիսթօ Եովանը։ Կրնայ իր ուզածը ուզել։

Դատավարութիւնը կ'աւարտի։

(Շարունակելի)

ՎՃԻՌ

Սելանիկեն «Մոնիթքոռ»ի կը գրեն մարտ 28 թուականով։

Պուլկար խուզարարներու դէմ բացուած դատը, այսօր, իրիկուան ժամ 8ին վերջացաւ, ինը ժամուան նիստէ մը յետոյ։ Այս վերջին նիստը շատ հետաքրքրական էր։ Ներկաներուն թիւը շատ աւելի էր քան նախորդ դատավարութեանց առեն։ Վերջին վկաները լսուելէն յետոյ՝ կատարուած խուզարկութեանց տեղեկագիրները կարդացուեցան, որոնք ամէն կէտերու մէջ կը հաստատեն վկաներու յայտարարութիւնները։ Ներքին գործոց նախարարութեան մէկ զեկուցագիրն ալ կը կարդացուի, որ կը հրամայէ պուլկար խուզարարներու դէմ կատարուած դատական հետապնդումները շարունակել։ Ընդհանուր դատախազը կ'ամփոփէ դատը։ Ամբաստանեալներուն հարցաքննութիւնները իր առջեւն հանդուցումը չնկարագրելէ առաջ կերպով յայտնած են ամբաստանեալներուն պատասխանատուութիւնը, որ ենթադրուածէն շատ աւելի ծանր է։ Դատաքանէն կը պահանջէ զանոնք յանցաւոր յայտարարել, իրենց վերագրուած տիներուն և չարագործութեանց համար։ Ամբաստանեալներ պատասխանելու կարգը եկած է։ Շեւքրի, Աբիմ, Մուսթաֆա, Ֆաիզ, Սրթաս, Եէնէն և Բէօն էֆենտիները խօսք կ'առնեն յաջորդաբար։ Իրենց պաշտպանի դատը փշուեր է, բայց խղճմտօրէն կը կատարեն իրենց պարտքը և ի վերջոյ դատաւորներու գթութիւնը կը հայցեն՝ կայս. օրէնքներու գործադրութեան մէջ։ Ամբաստանեալներուն կը հարցուի թէ բան մը ունի՞ն ըսելիք։ Միայն ուսուցիչ Խրիսթօ Մաթով կարճ պաշտպանական մը կ'ընէ, ուրիշ յետոյ դատաւորները խորհրդակցութեանց սենեակը կը քաշուին և ասոր վայրկեան յետոյ կու գան։ Հանդատութիւնը հաստատուելուն պէս՝ դատարանին նախագահին հրամանով քարտուղարը կը կարդայ հետեւեալ դատավճիռը՝ որ միաձայնութեամբ տրուած է։

Միլան Միխայիլով, Բոչօ Գալրովալի և Ֆիլորիմալի Բոչօ մահուան դատապարտուած են պատժական օրինագրքին 56րդ յօդուածին համաձայն։ Խրիսթօ Նիքով, Բոչօ Արզօ Լազ, Միլան Ռիզով Խրիսթօ Մաթով Բէքրէ Թոշէֆ, Թոսէ Եովան և Միթա Պուշէվ ցեղասպանութեան դատապարտուած են պատժական օրինագրքին 58րդ յօդուածին համաձայն։ Իսթիմ՝ քահանայ, Թաթարմիկ՝ բժիշկ, և Անկո՝ սայլապան հին դատուան տժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցան 63րդ յօդուածին համաձայն։ Խրիսթօ Եովան մէկ տարուան տժանակիր աշխատութեան դատապարտուած է 66դ յօդուածին համաձայն։ Իսկ Եովան Միլէթանօ, Թանաս՝ ճաշարանապետ, Վասիլ՝ խանձի, Անտոն՝ ոստիկարի և Եովան Թանօ Նէտելքօ անպատիժ արձակուեցան։ Նախագահը անպատիժ արձակել տուաւ այս վերջինները։

Հ.— Ըսեր էք թէ Սանտոն և իր ընկերը հոզարուրը տարեր էք։ որովհետեւ ճամբան չէին գիտեր։

Պ.— Այդպէս ըսելու խորհուրդ տուուն ինծի։

Հ.— Ցայտարարեր էք թէ ուրիշներու չէք տուած երգերուն ընդօրինակութիւնը։

Պ.— Այդպիսի հարցում չուղղուեցաւ ինծի։

Հ.— Ըսեր էք թէ դոց սորվեր էք երգերը։

Պ.— Արդարեւ ըսած եմ։

Հ.— Ըսեր էք թէ ճամբան ցոյց տուեր էք Սանտոյի և իր ընկերներուն, որովհետեւ կը վախնայիք Նաքի անուն մարդէ մը։

Պ.— Այնպէս ըսել տուին։

Հ.—Կ'ենթադրեմ որ ոստիկանութեան տեսուչը ձեր բոլոր պատասխանները ինք պատրաստեր է։ Ձեր յայտարարութեան մէջ ըսուած է թէ Նաքի իր զէնքով ապառնացեր է ձեզ՝ եթէ Սանտոն և իր ընկերները չփոխադրէիք հոզարուրը։ Այդ պարագան մեղմացուցիչ է ձեզի համար։ Եթէ ոստիկանութեան տեսուչը այդ ամէնը ըսել տուած է ձեզի, ըսել է ձեր չարիքը չէ ուզած։

Պ.— Իմ բարիքս կամ չարիքս. ոստիկանութեան տեսուչն է որ այդ ամէնը թելադրեց ինծի։

Հ.—(Նախագահը խօսքը Անկոյի ուղղելով) Խրիսթօ Եովան կ'ըսէ թէ ձեր այլովը Սանտոյի և իր ընկերներուն կը սպասէիք։

Պ— Չեմ ճանչնար Խրիսթօ Եովանը։ Կրնայ իր ուզածը ուզել։

Դատավարութիւնը կ'աւարտի։

(Շարունակելի)

ՎՃԻՌ

Սելանիկեն «Մոնիթքոռ»ի կը գրեն մարտ 28 թուականով։

Պուլկար խուզարարներու դէմ բացուած դատը, այսօր, իրիկուան ժամ 8ին վերջացաւ, ինը ժամուան նիստէ մը յետոյ։ Այս վերջին նիստը շատ հետաքրքրական էր։ Ներկաներուն թիւը շատ աւելի էր քան նախորդ դատավարութեանց առեն։ Վերջին վկաները լսուելէն յետոյ՝ կատարուած խուզարկութեանց տեղեկագիրները կարդացուեցան, որոնք ամէն կէտերու մէջ կը հաստատեն վկաներու յայտարարութիւնները։ Ներքին գործոց նախարարութեան մէկ զեկուցագիրն ալ կը կարդացուի, որ կը հրամայէ

ները, և կարդաց պատժական Օրինագրքին յանցաւորներու նկատմամբ սնօրինած յօդուածներուն տրամադրութիւնները։ Ցետոյ փաստաբաններուն զեկոյց թէ ուր օր պաշտպանեալ ունին վճռաբեկ ատեանին դիմելու համար և նիստը փակեց։ Ժամը ութը կէսն է։

* * *

Դարձեալ Սեպտեմբրեան մարտ 27 թուականով հեռեւեալը կը գրեն «Մօնիթէօր»։— Լիզոր Թաղաւ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ, որուն վրայ կասկածկայ թէ խուզարկական ընկերութեան հետ յարաբերութեան մէջ կը գտնուի։ Ձերբակալեալին վրայէն գտնուած են նամակ մը՝ որ սա հասցէն ունի։—Մարաբաթով, Սօֆիա։ Այդ նամակին մէջ որ Տիմիթրի Մարաթովի ստորագրութիւնը կը կրէ, ըսուած է թէ նամակագիրը ներկայ կը գտնուի Թաթարմէրվի և իր ընկերներուն հարցաքննութեանց։ Ձերբակալեալը՝ Թաղաղով հարցաքննուելով՝ ըսեր է թէ գինով վիճակի մէջ գրած է այդ նամակը, կեղծանուն մը դնելով անոր տակ։ Թաղաղովի տան մէջ խուզարկութիւն կատարուելով՝ ապագրական փոքրիկ մեքենայ մը գտնուեր է քառասուն գիրերով, ինչպէս նաեւ զանազան նամակներ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ առաւ մեծ շքով կատարուեցաւ Գուրգան Պայրամի հանդէսը։ Ժամ 12ը անցած Վեհ. Սուլթանը՝ փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած և Իր դէմը ունենալով Սպասպատ Ռիզա փաշան, շքեղ թափօրով մը գնաց Պէշիքթաշի Սինան Փաշա մզկիթը, որուն բակին մէջ բարեւի կեցած էին նախարարները և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Ն. Վեհափառութիւնը, առաւօտեան աղօթքը կատարելէ ետքը դարձեալ փառաւոր կառքի մը մէջ բազմեցաւ՝ Իր դէմը ունենալով կայսերազուն իշխան Պիւրհանէտտին էֆէնտին ու Սպասպատ Ռիզա փաշան, և հանդիսական թափօրով մը ժամ մէկուկէսին գնաց Տոլմա Պաղչէի պալատը։ Վեհ. Սուլթանը պահ մը հանգիստ առնելէ ետքը, գնաց Գահոյից մեծ դահլիճին մէջ կատարուած շնորհաւորական պաշտօնական արարողութիւնը դիտելու համար ներկայ գտնուեցան Իտալիոյ, Ամերիկայի ու Սպանիոյ դեսպանները՝ իրենց ընտանիքներով, Աւստրիոյ դեսպանատան խորհրդականը ու քանի մը պաշտօնեաներ, Սերպիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, միւս դեսպանատունց պաշտօնեաները և այլն։ Ներկաներէն ոմանք արարողական Իպրահիմ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը և օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանները երէկ կայս. պալատ գացին և պայրամի առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով, յարժանացան կայս. մեծարանաց։

—Պարսից Շահը, եւրոպական վեհապետները, Եգիպտոսի Խեդիվը, Մէքքէի Էմիրը, բոլոր կուսակալները և օտար երկիրներ գտնուող օսմ. դեսպանները Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ։

— Ոսկեղջիւր գտնուող բոլոր օսմ. մարտանաւերը և նաւահանգիստին թէ՛ օսմ. և թէ օտար ամէն կարգի նաւերը դրօշներով զարդարուած են։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իտալիոյ առաջին ատիճան տրուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան դրագրական օգնական Ալի Իհսան աֆէնտիի։ Իտալիոյ երկրորդ ատիճան՝ Կղզիներու և Քիւշիւք Չէքմէճէի գայմագամներուն՝ Թէվֆիզ և և Բասիթ էֆէնտիներու։

—Իսկիէհիրի նախկին անուանուեցաւ գուշատայի նախկին նախկին Մէհմէտ Վէհպի էֆ.։ Սըմսուի Տաքէնտէ գաւառակին նախկին անուանուեցաւ Դաւիթիսարի նախկին նախկին Անվէտ Նախկին էֆ.։

—Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան ներքինապետ Կանի աղայի և կայս. ապարտաններու տնօրէն Ֆարիզ փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. պալատան բժիշկներէն Բրիզա փաշայի և մաքսային Տարհեւրդին տնտեսներէն Բաղրպ պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ արտաքին գործոց նախարարութեան հաշուակալութեանց դեւանին առաջին քարտուղար Խաչիկ էֆ.։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Ֆէրտինանտ իշխանը, հինգշաբթի օրը, Սոպրանիէին ուղերձը մատուցանող պատուիրակութիւնը ընդունելուն առթիւ, սա խօսքերը արտասանեց.

«Համոզուած եմ որ ազգային ժողովը և կառավարութիւնը պիտի հասկնան թէ օ՛րէցաւ ընդարձակ և բանաւոր գործունէութիւն մը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ հաստատուն հիմ մը տալու համար բաղձալի նոր թուականին։ Անհրաժեշտ է որ ազգային ժողովը՝ իբրեւ օրէնսդիր սատար և կառավարութիւնը՝ իբրեւ կառավարող իշխանութիւն, ներշնչուին այն մեծ յոյսերէն զորս ժողովուրդը ու իշխանը դրած են անոնց վրայ՝ մեր քաղաքական ու տնտեսական կեանքին կանոնաւորմանը համար։ Հաճոյքով կը տեսնեմ թէ ժողովը համոզուած է ընտրական բարեփոխման մեծ կարեւորութեանը։ Անշուշտ մերիներն նման քաղաքական կազմակերպութեան մը համար ամենամեծ կարեւորութիւն ունի այն եղանակը, որով ժողովուրդը կ'ընտրէ իր ներկայացուցիչները։ Անխուսափելի են այն բարեւորգծումները՝ որոնք պիտի երաշխաւորեն իրական և ճշմարիտ ընտրութիւն մը։ Երկրին վարչութիւնը պէտք չէ գիրկուածներու ենթակայ ըլլայ։ Նաև որ եւ է ազդեցութիւն պէտք չէ կատարուի ժողովրդեան կամքին ազատօրէն յայտնուելուն վրայ։ Ելմտական դժուարութիւնները հարթելու ջանալով հանդերձ, պէտք է աշխատիլ նաև բարեկարգել երկրագործութիւնը, վաճառականութիւնը եւ ճարտարագործութիւնը՝ ոչ միայն սրդի դրութեանց պահանջումներուն, այլ ժողովրեան գործնական պէտքերուն համաձայն։»

Իշխանը ըսաւ նաև թէ պէտք է բարւոքել պաշտօնատարներու կացութիւնը։ Յետոյ շնորհակալութիւն յայտնեց՝ իր որդւոյն ապաքինման առթիւ եղած խնդակցութեան համար։

—Պուլկար նախարարութիւնը Սոպրանիէին ներկայացուց զանազան օրինագիծեր մամուլի, ընդհանուր ներման, տասանորդի, երկրագործութեան պաշտպանութեան և վարչական նոր կազմակերպութեան վրայ։ Այս վերջին օրինագիծը կը տրամադրէ որ Պուլկարիա տասնչորս գաւառներու բաժնուի, փոխանակ քսանի։

—Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տանէվ Սոֆիայի կայս. գրասենեակին յանձնեց ծանուցագիր մը յայտարարող թէ պուլկար կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է՝ ամբողջ երկրին մէջ Ընկերութիւնները գինեթափ ընելու համար։ Կայս. գրասենեակը շնորհակալութիւն յայտնելով, յարեր է թէ քանի մը քաղաքներու մէջ ոստիկանութիւնը պէտք եղած խստութեամբ չի վարուիր։

—Վիտին մէջ քանի մը հոգի բռնութեամբ հանրավարկաններու քլուբը մտնելով, անդամներէն մէկը սպաներ են։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Երէկ առաւ ժամ 2.40ին մայրաքաղաքիս մէջ երկրաշարժի խիստ զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ, բաւական յուզում առաջ բերելով, մանաւանդ եկեղեցիներու մէջ, բայց բարեբաղդաբար ընդհանրապէս հետեւանք մը չունեցաւ։ Հեռագրական լուրերու նայելով, միեւնոյն ժամուն ցնցումներ զգացուեր են նաեւ Մալթէթէ, Բէնտիք Շուէ, Էսիրնէ. Սոֆիոյու և Զաթալճա, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։ Առջի գիշերն ալ Բրէվէզայի մէջ թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.— Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ դեսպանները շաբաթ օրը Աւստրիոյ դեսպանատունը երթալով աւեսակցեցան դեսպան Պարոն Ֆո Բալիչէի հետ։

ԼՈՐՏ ՈՒՐԼՍԼԻ որ Էտուարտ Թագաւորին գահակալութիւնը ծանուցանելու պաշտօն ունի, երէկ Պուքրէշ հասաւ։ Լորտ Ուրլսլի Բէսսարէնէն Կ. Պոլիս պիտի գայ Ռէկիէ Գարու շոգենաւով որ անգլիական պատուիրակութեան տրամադրութեանը տակ պիտի դրուի։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց Կ. Պոլսոյ բոլոր մաքսատանց ինչպէս նաև գաւառական այն մաքսատանց որոնց հասցէները տեղական ծախքերու յատկացուած չեն, թէ ամէն ջանք ընեն շուտով ծախքերու մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքները։ Վերատեսչութիւնը յարեց թէ այդ հրամանը պէտք է անպատճառ գործադրուի, վասն զի որ և է պատրուակ նկատողութեան պիտի չառնուի եթէ այդ ապրանքները մնան մթերանոցներուն մէջ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը, ուրբաթ օրը, նորէն 20,000 ոսկի վճարեց երկաթուղիներու միացման Ընկերութեան՝ Տէպէ-ղաճ—Սէլանիկի գիծին երաշխաւորութեան գումարին երրորդ առ հաշիւ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Այս տարի ծիտէ ցամաք ելած իսլամ ուխտաւորներու թիւը հասած է 61,500ի։

ՕՏԵՍԱՑԻՆ Ցէնէրի Պատրիարքարանը ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մեծահարուստ Պ. Կոչէկեան Մարսալի իր ծախքովը պիտի ամբողջացնէ Ցէնէրի նախնական վարժարանին կառուցումը որ մինչեւ հիմա նոյն բարեբարին ծախքովը շինուած է։

ՊԷՐԼԻՆԻ մէջ Քուռնի Թիւրք անուն եւկամեայ և Փրանսերէն ու Թուրքերէն թերթ մը հրատարակուիլ սկսած է Պ. Աւկուսթ Պէրէնսի կողմէ որուն Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչն է տոքտ. Մաքս Օէֆիլշ Ռիխթէր։ Այդ թերթին հրատարակման նպատակն է աշխատիլ Թուրքիոյ և Գերմանիոյ առեւտրական յարաբերութեանց զարգացմանը։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նահանգին մէջ Ալա Զամի բողոքականները կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն ուզեր են նոյն քաղաքին մէջ վարժարան մը հաստատելու համար։ Կրթական նախարարութիւնը, որուն յանձնուած է խնդիրը, նախեւառաջ ուզած է գիտնալ թէ այդ տեսակ վարժարանի մը հաստատման իրական պէտք մը կա՞յ. ուստի Տրապիզոնի նահանգին կրթական տեսուչին կարծիքը ուզած է այդ մասին։

ՄԱՆԻՖԱՔԹՈՒՐԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Անգլիական լրագրի մը կողմէ հրատարակուած վիճակագրութիւնը նայելով, անցեալ յունուար և փետրուար ամիսներուն Անգլիոյ մէջ պատրաստուած ու օսմ. երկիրները բերուած տազատներու, ամերիկեան կտաւներու և այլն արժէքը մէկ միլիոն անգլիական ոսկիէն աւելի է, մինչդեռ անցեալ տարուան նոյն երկու ամիսներուն՝ այդ գումարը կը հասնէր ինը հարիւր հազար ոսկիի։ Այս յաւելումը երեք պատճառներէ առաջ եկած է։ Նախ փոքրաքանակ ծախող օսմ. վաճառականները, մինչեւ հիմա իրենց ձեռքը գտնուած ապրանքներուն սպառման համեմատութեամբ ապրանք գնելնուն համար, ձեռքերնին ապրանք չէ մնացած, որով պարտաւորուած են կամ իրենց գործը դադրեցնել և կամ, կարելի եղածին չափ, պակաս տեսակներուն տեղը լեցնել։ Երկրորդ, այն մթոլորտը զոր Իտալացիները կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ կը մղէին անգլիական գործարաններուն դէմ, իր կարեւորութիւնը կորսնցուցած ըլլալով, օսմ. վաճառականները նորէն Անգլիայէն ապրանք բերել սալ սկսած են։ Երրորդ, Ամերիկայի բամպակի բերքը վերջին չորս տարիներուն 10,288,250 հակ եղած է, մինչդեռ այս տարի հոգիւ 10,150,000 հակ կ'նեղադրուի, որով վաճառականները շատ ապրանք ձեռք ձգել փութացած են, գիներու բարձրացումէ վախնալով։

ԷՆԻՒԻՐԻի նահանգին կեդրոնական առաջին հարցաքննիչ դատաւոր Միւնիպ պէյ, կ'ըսէ Իգսամ, պաշտօնէ դադրեցուցուելով դատաստանի ենթարկուեր է։

ՊԻԹԼիսի մէջ ցորենի գինը ածանցած ըլլալով, հացին օխան քսանը՝հինգէն քսան փարայի դեղչուեր է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը ծանոյց բոլոր տպարաններուն թէ ծանուցումներու բնագրին վրայ, այսինքն մէկ օրինակին՝ գրաքննութեանց զետեղման համար հաստատուած դրոշմաթուղթերէն հինգ գրուշնոց դրոշմաթուղթ դրուած պէտք է բլայ անպատճառ։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Զարանճագէն Բոլու դաւառակին Օխի գիւղը արքաղ աւազակները ձերբակալուեր են։

ԳՈՒՐՈՒԶԷՇԷԻ բարձանց վրայ վաճառել սարդ. Իսմէր փաշայի որդւոյն կայս. Թիկնապահ Ցէյզի պէյի մէկուկէս տարեկան աղջիկը՝ Տիլբար անցեալ օր պարտէզին աւազանը իյնալով խեղդուեցաւ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան 30 միլիոն մարքի փոխառութեան 25րդ վիճակահանութեան շահող թիւերը տեսնել թերթիս չորրորդ էջը։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հանր. Պարտքի Վարչութեանը տնօրէնութիւնը նուազուրդի կը դնէ իր սպասաւորներու հմամզգեստներ, հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած նմուշին համաձայն, և առանց ծախքի յանձնելի Հանր. Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղին՝ Պոլիս։ Առաջնոյ նուազուրդը պիտի կատարուի 1901, մարտ 27/9 ապրիլին, կէսօրէն առաջ ժամ 10էն մինչեւ 3, կէսօրէն յետոյ։ Վերջնական նուազուրդը պիտի կատարուի առնուազն 30/0 զեղչով, առաջնոյ նուազուրդին ներկայացուցիչ յետոյ՝ երեք օրուան միջոցին։ Երրորդ օրը՝ խնդրանքները պիտի ընդունուին մինչեւ ժամ երեք կէսօրէն յետոյ։ Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ նուազուրդին, պարտին իրենց երաշխաւորութիւն, իրենց հայթայթելիքին արժէքին 0/0ին 10ը ուսանդ ձգել Հանր. Պարտքի վարչութեան անտուկին։ Սուռաջարկները պէտք է ներկայացուին Հանր. Պարտքի վարչութեան, կնքուած պահարանի մէջ։ Ցանձնառութեանց տեսարանը, այսօրուընէ սկսեալ հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած է, որ կրնայ տեղեկութիւն առնել առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ 3 կէսօրէն յետոյ։

17 Մարտ, 1901 1—3

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարքը երէկ առաւօտ Մայր եկեղեցւոյ մէջ քարոզելէ յետոյ, Գուրգան Պայրամի ատենը չնորհաւորելու համար կայս. Պալատ գնաց և Ա. սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իր և ազգին երախտագիտութիւնները յայտնեց յոտս կայս. գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ այցելութիւն տուաւ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու, Մեծ – Եպարքոսին, Սպարապետին, Ներքին, Արտաքին և Դատական գործոց նախարարներուն, և այլն։

— Ս. Պատրիարքը այսօր ալ պիտի այցելէ Շէյխ – Իւլ – Իսլամ էֆէնտիին, Պարսից դեսպանին և միւս նախարարներուն։

—Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասը վաղը Ֆէրիգիւղի եկեղեցւոյն մէջ պիտի մասնակցի Աբեւագալի արարողութիւններուն։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երկու հայ-Հռոմէական տղաք՝ Արամ Թաթլեան և Յովհաննէս Մուրատեան, ձրիաբար ընդունուած են Կալաթիա Սէրայի Լիսէն։

—Բիւրեկ Բաղուցի Պ. Լուսթիկ Յարութիւնեան, անցեալ տարւոյ յունիս ամսուն կտակագիր մը շիներ է՝ որուն գլխաւոր տրամադրութիւններն են հետեւեալները.—Իր մահէն վերջ, կտակատարներուն կը յանձնարարէ վաճառել իր բոլոր շարժական ու անշարժ բաներն ապրանքները, որոնց արտադրած գումարէն նախ պիտի հոգացուի իր թոռոնաց ծախքը։ յետոյ 10,000 ռուբլի պիտի յատկացուի Բաղուի Հայոց Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն, 5000 ռուբլի Ս. Էջմիածնի ճեմարանին, ու մնացածն ալ պարսկահայ գաւառի մը մէջ արհեստական կամ գիւղատնտեսական ուսումնարան մը բանալու պիտի գործածուի։

—Երէկ կատարուեցաւ Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խրխուրդին ընտրութիւնը։ Քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան Տարաք՝ Յարութիւն Մոստիչեան (417 քուէ) Մխաք Գէօչունեան (356) և Խաչիկ Խանճեան (287)։ Մնացեալ ինը անդամներու ընտրութեան համար համեմատականի մնացին Տարաք Գառնիկ Դավաֆեան, Գառնիկ Էպլէեան, Հաքապետ Գէլուճեան, Կարապետ Սարքեան, Մեսրոպ Պէյլեքճեան, Միհրան Տ. Ահարոնեան, Մխաք Յակոբեան, Մկրտիչ Ինճէեան, Մկրտիչ Մէլիքեան, Յակոբ Աճառեան, Յակոբ Նշանեան, Յարութիւն Իւթիճեան, Յարութիւն Սիմոնեան, Յովհաննէս Մուսուչեան, Պետրոս Մանիկեան, Ռափայէլ Գարակէօզեան և Գրիգոր Մէհտէրեան։

—Մայր Աթոռոյ ամսաթերթին վերջին թիւին հետեւեալ պաշտօնական կոնդակներու քաղուածը կը հաղորդէ մեզ Թիֆլիսի մեր թղթակիցը.— Կոնդակ Ամեն. Պատրիարքին Հայոց Թուրքիոյ, որով յանձնէ նմա ղեկտ Միսակայ Հալանեան ընդ Կնոջն։

—Յանուն Սինոդի Ս. Էջմիածնի յաղագս զեկուցանելոյ զրագիրս ամուսնալուծութեանց և յղելոյ ի հաստատութիւն Ս. Հայրապետին։

—Յանուն Սինոդի Ս. Էջմիածնի, որով յայտնեցաւ տալ դիւրութիւն ներկայացուցչի Իւնիոն Եւլեկտրական ընկերութեան, յայտագս կազմելոյ զնախահաշիւ ծախսից առ ի մուծանել դեկտրական լուսաւորութիւն ի Մայր Աթոռ և ի հաստատութիւնս։»

*** Մայր Աթոռոյ դիւանէն հետեւեալ յայտարարութիւնը որոշուած է.—Բարթաղամէոսի խնդրանաց Գրիգոր սարկաւագի Մելքիսեդեկեան առ Ս. Հայրապետն, արձակել զնա ի միաբանութենէ Մայր Աթոռոյ և ի կոչմանէ սպասաւորութեան Ս. եկեղեցւոյ։ Ն. Ս. Օծութիւն հաճեալ էր կոնդակաւ իւրով յանձն առնել Գերապատիւ Տ. Թեմական առաջնորդի Վրաստանի և Իմէրէթի Սրբազան Գէորգ արքեպիսկոպոսի կոչել զինդրատու Գրիգոր սարկաւագն, զգուշացնել զնա և յորդորել դառնալ անդէն ի Մայր Աթոռ։ Սակայն ըստ գրութեան Ն. Գերապատուութեան, յիշեալ սարկաւագն ինքնին բերեալ և յանձնեալ է զուրաք իւր՝ հրաժարելով իսպառ ի միաբանութենէ Մայր Աթոռոյս։ Առ այս Ն. Սրբութեան կոնդակաւ յանձն արաք Սինոդի Ս. Էջմիածնի հանել զանուն Նորա ի կարգէ հոգեւորականաց և դարձեալ ի կարգս հարկատուաց այսուհետեւ ճանաչելով զնա որպէս աշխարհիկ ոք։»

—Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ կայս. Պալատան բժիշկ, բժշկական վարժարանի ուսուցիչ և թաղապետական Դ. չրջանակի առողջապահական քննիչ Վահան պէյ Մանուկեանի փայլուն ծառայութեան տիտղոսը շնորհուեր է, գնդապետութենէ Միրիվայութեան բարձրացուելով։ Վահան փաշա մտքի ու սրտի ազնիւ յատկութիւններով օժտուած անձնաւորութիւն մըն է. վարած է Գուլխանէի Թաղ. Խրխուրդոյ ատենապետութեան պաշտօնը և հիմայ ատենապետն է Օրթաքէօյի Թաղ. Խրխուրդին։ Երէկ, բազմաթիւ Օրթաքէօյցիներ՝ ընդ որս նաեւ Տ. Վահրամ Սրբազան և թաղին քահանաները, փութացին շնորհաւորել Ն. Վեհութիւնը՝ կայսերական այս բարձր գնահատութեան արժանանալուն առթիւ։

—Ստացանք Գ. Պաղատարեանի երկասիրած «Ոսկեղէն բանալի անգլիական լեզուի» անուն գիրքը, որ կը պարունակէ քերական, ընթերցարան, քերականութիւն, բառագիտութիւն, ստուգաբանութիւն, շարադրութիւն և խօսակցութիւն։ Անգլերէն սորվիլ փափաքողներու համար գեղեցիկ գիրք մը կրնայ համարուիլ։ Կը ծախսուի ամէն գրավաճառի քով, 15 ղրուշի։

—Ստացանք Մատենագիրքը տօնական օրերու Հայ. Սուրբ Եկեղեցւոյ» անուն գիրք մը, հեղինակութեամբ Գիսակի։ Այս Մեծ Պահքի օրերուն մէջ մանաւանդ կ'արժէ կարդալ կրօնային ներշնչումներէ ու մտածումներէ բղխած այդ գիրքը որ սուղ ալ չէ, հինգ ղրուշ միայն։

—«Բիւրակն» ի 11րդ թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.— ժԹ. դար. (Գիտութիւնը)։— Յ. Հ. Ճէճիզեան։ Խուզարկութեան ոգին։— Յ. Յ. Թորկեան։ Երբայական գրականութիւնը։— Ա. Ա. Այվազեան։ Մանկամարդ որբեւայրին։—Մ. Ա. Թուրեան։ Տաղ մենակեցութեան։— Ա. Բօր։ Խաբերդ և ժԹ դարը։— Ա. Ս. Եուսուֆ։ Կենսագրութիւն մը։— Մ. Գալուստեան։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Փոխան ծաղկեփունջի Տէր և Տիկին Արամ էֆ. Պետրոսեան Նուիրեցին Ազգ. Հիւանդանոցիս 200 ղրուշ, իրենց մը՝ Սոֆիկ Պետրոսեանի մահուան առթիւ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԶԳ.—Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Ինամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ հինգշաբթի (22 մարտ 1901), Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը հրաւիրած է իր հոգեշունչ քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ղալաթիա, 19 մարտ 1901

Ծանօթ.—Սկզբն. Արեւագալի ի ժամ 2 1/2
» Քաղաքի » 3 1/2

Տէր և տիկին Արամ էֆ. Պետրոսեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Մաթիկ էֆ. Բաղաշեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Սերոբէ էֆ. Պետրոսեան, Համբարձում էֆ. Սրբահամեան, Տէր և Տիկին Երուանդ էֆ. Սրբահամեան իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հանգուցեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՍՕՖԻԿ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս ը Քոնսթանթինոբլը)

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ

ՊԷՐԼԻՆ, 31 մարտ.— Կը հաւատուի թէ Վիլհէլմ կայսրը, աւագաց ժողովին դիւանը ընդունելով, յայտարարեր է թէ միտքը փոխած չէ և թէ պիտի շարունակէ հետամուտ իր նպատակին՝ որ է աշխատիլ երկրին փրկութեան։

ՍՊԱՆԻԱ

ՊԱՐՍԵԼՈՆԱ.— Հակակղերականները գումարում մը կազմած էին՝ Սպանիոյ մէջ՝ կրօնական միաբանութեանց զարգացմանը դէմ բողոքելու համար։ Այդ գումարման մասնակցողները քարոզեցին ժէզուիթներու վանքը։ Ոստիկանութիւնը միջամտ՝ ց ու զանոնք ցրուեց։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ՀՌՈՄ.— Խիստ զօրաւոր երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան Հռոմի, Բատուայի, Բաթանէի և Ֆիորէնցայի մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԳ.— Նախկին ուսանող Բարբովից դատապարտուեցաւ քսան տարուան ատժանակիր աշխատութեան։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆինիսթէրայէն Մերակոյտի անդամ ընտրուեցաւ պահպանողական Բիւվվիլ ծովակալը՝ փոխանակ ազգայնական Լամէզ զօրավարին։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐՀԱՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Օմանիա անուն օսմանեան առագաստանաւ մը որ Սև Ծովէն կու գար, խրեցաւ Ռաթոնօ կղզիին մօտ։ Հինգ նաւաստիներ խեղդուեցան։ Օմանիա աղատուեցաւ լրած տեղէն։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶԲԷՐԻ

ԼՈՆՏՈՆ. 31 մարտ.— Լորտ Սոլզբէրիի վիճակը մեւնոյնն է, բայց նախապարգեւը մտադրութիւն յայտներ է պաշտօնէն հրաժարելու։

ՍԵՐԲԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Կը հաստատուի այն լուրը թէ Պ. Քալիէվիչ պիտի յաջորդէ Պ. Եւանովիչի՝ իբրեւ նախարարապետ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՎԷՆԵՑԻՈՒԼԱ

ՈՒԱԵՇԻՆԿԲԸՆ.— Վէնէցուէլայի Մ. Նահանգաց դեսպանը եւ կանչուեցաւ։ Ցարաբերութիւնները չափազանց ձգտեալ են։

ՊՈՐԻՍ ԻՇԽԱՆԸ

ՄԱՆԹՈՆ.— Ֆէրտինանտ իշխանը ու Պորիս իշխանը Մանթոն հասան, ուր Պորիս իշխանը պիտի աւարտէ իր ապաքինութիւնը։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐՀԱՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Օմանիա օսմ. առագաստանաւը Մարսիլիոյ մօտ ժայռերու վրայ խրեցաւ։ Հինգ մարդեր խեղդուեցան։

ԳՈՒՐԳԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ ՍՈՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

ՍՈՖԻԱ.— Կայս. գրասենեակն պաշտօնարանին մէջ դքեղ կերպով տօնուեցաւ Գուրգան Պայրամը։ Առաւուն ատաւոր բազմութիւն մը հաւաքուած էր պաշտօնարանին շուրջը, ուր ամբողջ օրը այցելութիւններ կատարուեցան։ Դրամ, միս և անուշեղէն բաշխուեցան՝ մեծ ուրախութիւն պատճառելով ամբոխին։ Սրահի մը մէջ չքաւորներ մը պատրաստուած էր։ Միւիթին աղօթքներ ըրաւ։ Կայս. գրասենեակը, իր պաշտօնեաներէն շրջապատուած, պարագային յարմար ճառ մը արտասանեց և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ընդունեց։ Սուլթանին համար։ Ներկաները ձայնակցեցան։ Կայս. գրասենեակը, առի ի բերկրանք, մղկիթը ղրկած էր նուէրներ՝ կապերտ, ջուխ, լամբար, ոչխար և գրամ՝ աղքատներուն բաշխուելու համար։

Այսօր Պայրամի առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց կը մնայ։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՍՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ող երեսը
Պոլսոյ կողմն մասնաճիւղ չունինք

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԼՐՔԻՏԱՍԻՈՆ
Ս. ԳԱՌԼՄԱՆ ՏԱՆ
Բերա. Մեծ Փողոց, Թիւ 362 - 364
ՍԿՍԵՍ 5/18 ՄԱՐՏ 1901 ԹՎ. ՕՐԷՆ
ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՔՍԱՆՉՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՄԻԱԿ ԵՒ ՑՈՑԺ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

Բերա Ս. Քառլման տան հանդերձեղէնի, ձերմակեղէնի և գլխարկի ընդարձակ մթերանոցները կատարած միակ այցելութիւն մը պիտի բաւէ համոզուելու թէ խնդիրը ա՛յն տեսակ լիքիտասիոնի մը վրայ է, ուրկէ կ'արժէ օգտուիլ։ Պատուարժան հասարակութիւնը պիտի սքանչանայ հոն ա՛չ թէ միայն գիներու անհաւատալի ածուութենէն, այլ նաև ցուցադրուած ապրանքներու գեղեցիկ ու ճաշակաւոր հանգամանքէն։

Հագուստներ կիներու, օրիորդներու և տղոց համար, Ֆիանէլներ, գուլպաներ, թաշկինակներ, ասեղնագործութիւններ, փողկապներ, շապիկներ, Ֆիշիւներ, բուրդէ և բիբէէ ծածկոցներ, սեղմիրաններ, հովանոցներ, ձեռնոցներ, մառաքիրներ, ձեռքի սրբիչներ, սեղանի անձեռոցներ, ակոցի ծածկոցներ, մատաբոյամներ, վարագոյրներ, կապերտներ, բուրդէ և մետաքսէ ապրանքներ, և այլն, և այլն, վերջին ծայր ածան գիներով։

Գրեթէ ոչինչ գիներով ծախու հանուած են բուրդէ ասուիներու կոտորներ։

ԱՇԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒՆԵՑԷ՛Ք

8—12

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՅ ԴՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՐԼՕ ԱՀՆԱՄԵԱՆ
ՀԱՒԵ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՁ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
Նաեւ կաղերու համար պատրաստուած
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 103

ԲԱԶԷ
Հայ վանառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ զգեստներու
Մահմուտ Փաշա Ապուտ էֆ խան, բ. 5-6

Եղանակիս յարմար Ֆրանսական եւ անգլիական գաւառ բուրդ նորաձեւ չուխաներէ պատրաստած է ՀՕ,000 ծերը հագուստ հին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40 0/0 աժան։

ԲԱԶԷՆ { Միակ վանառատունն է որ իր եւրոպայի գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ { Այն վանառատունն է որ իր յանմանռուելիները

ՀԱՅԵՐԵՆ ՊՈՏԵՐԻ ԳԻՆԸ

30 վիրակ մարի խոխտարիկ

25թրդ վիճակախաղերին, սարսի 1, 1901 թուականին 27ին

90 կտոր 2000 դրամանոց

25111	25115	25121	25125	25141-25145
25416	25420	26068	26090	26091-26095
26961	26965	26991	26995	27021-27025
27171	27175	27261	27265	27471-27475
27931-27935	28386	28390	29061	29065
29151	29155	29941-29945	29976	29980
30126	30130	30321	30325	30351
30371	30375	30761	30765	30926
31096	31100	31156	31160	31216
31236	31240	31576	31580	31831
32326	32330	32981	32985	33546
33791-33795	33731	33735	36806-36810	
37186	37190	37286	37290	37616
37826	37830	37851-37855	37866	37870
38856	38860	38876	38880	39021
39066-49570	40071	40075	40191	40195
40286-40290	40401	40405	40506	40510
40566	40570	40956	40960	41251
41255
41786-41790	42131	42135	42176	42180
42346	42350	42556	42560	42706
42710
42731	42735	43141	43145	43486-43490
43746	43750	43791	43795	43796
43800
43826-43880	44066	44070	44081-44085
44086	44090	45141-45145	45586	45590
46306-46310	46541	46545	46601	46605
46801	46805	47006	47010	47566
47570
47876-47880	47886	47890	48131-48135
48271	48275	48441	48445	48641
48645
49241	49245	49976	49980	49986
49937
49941	49945	49981	49985	49996-50000

45 կտոր 4000 դրամանոց

50091 50100 50611 50620 52331 52340
53201 53210 53301 53310 54401 54410
54801 54810 54881-54890 54911-54920
55661 55670 56051 56060 56271 56280
56821 6830 57871 57880 58111 58120
58151 58160 58491 58500 59591 59600
59841-59850 60721 60730 61481 61440
61931 61940 63261 63270 63511 63520
64181 64190 64351 64360 64391 64400
64951 64960 66141 66150 67341 67350
67771 67780 68581 68590 69161 69170
69281 69290 69631 69640 71571 71580
71611-71620 72511 72520 72691 72700
73791 73800 74281-74290 74551 74560
74571-74580 74791-74800 74881 74890

ՈՎԿԱՅՆ ՈՍԿԵՂԷՆ

Տրամ թի Վինի վեղ մասու ալլամ, Ամերիկայի մեջ ամառամա հեռատարածանի ալ ամանաց ալ ամառ ալ ալլամ, Հիշ որ շատ դարձ ամիսի ի, ալ տարամ դարձ ամիսի մեջը ամառամ ալ ամառ ալ ալլամ։ Ամերիկայի մեջ ամիսի մեջ